

2011/I

John Tyrrell čestným doktorem JAMU

Na slavnostním zasedání Umělecké rady JAMU 15. dubna 2011 v Besedním domě obdržel nejvyšší vyznamenání naší vysoké školy anglický muzikolog John Tyrrell za svoji celoživotní badatelskou práci věnovanou české hudbě a zejména Leoši Janáčkově.

John Tyrrell se narodil v jižní Africe, kde také získal v roce 1963 titul bakaláře. Poté začal navštěvovat univerzitu v Oxfordu a v rámci tohoto studia se začal zajímat o dílo Leoše Janáčka. Do Brna se za Janáčkem vydal v polovině šedesátých let a strávil zde plodné dva roky studia, během nichž se mimo jiné naučil brilantně česky. Do Brna se pak po celý život pravidelně vracel a vrací nejen za účelem dalšího janáčkovského bádání, ale také v souvislosti s významnými janáčkovskými výročími a akcemi, jež s nimi souvisejí.

Hned první své muzikologické studie, které vyšly v Časopise Moravského muzea v Brně, věnoval John Tyrrell Janáčkovým operám (Počátek románu a Výlety páně Broučkovy) a po návratu do Oxfordu napsal a předložil svoji disertační práci věnovanou problematice stylistického vývoje prvních pěti Janáčkových operních děl. Po ukončení studií působil jako redaktor Musical Times a spolupracovník The New Grove Dictionary of Music and Musicians, což je jeden z nejlepších světových hudebních slovníků, takřka jíc „bible“ každého hudebníka; a když se v roce 1996 stal John Tyrrell jeho výkonným redaktorem, prokazatelně vzrostlo početní zastoupení českých skladatelů a reprodukcí umělců v tomto lexikonu.

V roce 1976 začal John Tyrrell pedagogicky působit na univerzitě v Nottinghamu, kde setrval plných 21 let a byl v roce 1996 jmenován profesorem. V letech 2000–2008 pak působil jako profesor na univerzitě v Cardiffu, kde má nyní status emeritního profesora.

V centru badatelského zájmu Johna Tyrrella vždy byl a je Leoš Janáček. Jemu věnoval Tyrrell většinu svých knih a studií – s jedinou, ale o to výraznější výjimkou, jíž je kniha Česká opera, která poprvé vůbec definuje tento pojem a pojednává pak o české opeře od jejího vzniku až po Janáčka.

Za svoji celoživotní janáčkovskou práci získal John Tyrrell v roce 2002 titul doctor honoris causa na brněnské Masarykově univerzitě, a nyní mu stejný titul udělila i škola, která nese Janáčkově jméno ve svém štítu. Johna Tyrrella toto ocenění velmi potěšilo a jako svůj dík věnoval studentům JAMU přednášku, která se uskutečnila před plně obsazeným auditoriem učebny č. 205 na Hudební fakultě. Byla pro Tyrrella příznačná: před slavnostním dnem svého jmenování čestným doktorem se zamýšlel nad tím, jakými proměnami procházelo u Janáčka užití termínu maestoso (vznešeně) a ve své přednášce nazvané *Od králů až ke kriminálíkům* na tyto proměny konkrétně poukazyval. Jen zcela na okraj podotýkáme, že tuto nesmírně poutavou přednášku, jíž se zúčastnili kromě studentů také

Pokračování na straně 2

umníř čísla:

O profesorce Zoji Mikotové

Vzpomínka na Ladislava Lakomého

Spolupráce Hudební fakulty s Filharmonii Brno

Za sezonou v Martě

100 let od narození flétnisty Oldřicha Slavíčka

Pergolesi – Puccini – Čajkovskij na Hudební fakultě

Divadelní fakulta: SETKÁNÍ/ ENCOUNTER; Salon 2011; ROCK'S; Pražské quadriennale 2011 aj.

Interpretační kurzy Hudební fakulty

Erasmus

Projekty EU: zahraniční pedagogové – prof. Lionel Pike, Joseph Alessi a další

Doktorská konference na Hudební fakultě

Divadelní svět Brno 2011; ŠPIL-BERG 2011

Knihovna JAMU

Foto Petr Francán

přední představitelé brněnského hudebního života, přednesl John Tyrrell bez papíru bezvadnou češtinou.

A bezvadnou češtinou přednesl též svoji děkovací řeč za udělení čestného doktorátu JAMU. Nemluvil v ní o sobě, ale o Janáčkově a jeho pronikání do anglického prostředí, přičemž zdůraznil zejména zásluhy Sira Charlese MacKerrase, který patří též do galerie čestných doktorů JAMU a s nímž Tyrrell až do jeho posledních chvil připravoval

edice Janáčkových oper. A se skromností sobě vlastní ukončil Tyrrell svoji děkovací řeč slovy: „Že jsem také já mohl věnovat skoro padesát let svého života Janáčkově, považuji za velkou přednost a za velké štěstí. Děkuji Vám za Vaši pozornost a za Vaši trpělivost s mojí češtinou. A jak by řekl Janáček, „Má úcta!““

Jindřiška Bártová

— Závěr slavnostního ceremoniálu v Besedním domě —
(foto Petr Francán)

— Gratuluje prof. Miloš Štědroň (foto Petr Francán) —

— I nejmladší účastnice slavnosti se připojuje s gratulací —
(foto Petr Francán)

— John Tyrrell přednáší na HF JAMU —
(foto Johana Obršlíková)

A co na to John Tyrrell?

Dear Jindra

I'm so sorry! I've been away (France, Eurostar) and got both your emails (one just before, this one after), but am still trying to catch up! Anyway, here I am with many apologies and also many thanks.

It's wonderful having these mementos. Everyone in the pictures look very happy (and young!). *All my guests from the UK were amazed by the wonderful way everything was done u Vás. It's a lovely custom to have representatives from other universities and for these to be identified. All those amazing costumes! And the music! Undoubtedly I'll remember this as one of the happiest days of my life.*

Yes, please do sent the Obcasnik JAMU.

Meanwhile all best wishes for the summer

John

Překlad vyznačeného textu: „*Všichni moji hosté z Velké Británie byli velmi příjemně překvapeni, jak bylo vše skvěle připraveno a jaký máte krásný zvyk setkávat se s kolegy z jiných univerzit. A ty úžasné taláry a ta hudba! Nepochybně si budu tento den pamatovat jako jeden z mých nejšťastnějších dní v životě.*“

Zpráva o zázračném /s/tvoření Zoji Mikotové

Připadá mi to jako včera, když jsem coby mladistvý dramaturg seděl začátkem sedmdesátých let při nějaké zkoušce v hledišti zlínského divadla (tehdy Divadla pracujících Gottwaldov) vedle režiséra Aloise Hajdy a na jevišti probíhala příprava scény, ten dělný okamžik, kdy se v divadle na nic nehraje. Mezi statnými chlapy a těžkými kusy nábytku a závěsů se pilně činila drobná dívenka, která ihned upoutala naši pozornost nejen tím, že byla jedinou ženou mezi muži, ale především osobitou graciézností svého zjevu. Dověděli jsme se, že je to naše nová „technikářka“. Bylo nám jasné, že ona charismatická bytost patří právě na jeviště; ale nemohli jsme tušit, kolik talentu a vnitřní energie se v té subtilní dívce ukrývá.

Naštěstí to neuniklo pedagogům, kteří přijali Zoiu Mikotovou ke studiu činoherní režie na JAMU, kde také získala další prostor k rozvíjení svých pohybových schopností v oblasti pantomimy. To už měla za sebou i přípravu a pracovní zkušenost výtvarnice a grafičky. Po vysokoškolském studiu (1975–80) se stala na deset let stálou režisérkou a choreografkou Loutkového divadla Radost.

Ne každý dokáže veškeré své životní poznání zúročit a syntetizovat. Zoi se to podařilo bez zbytečných slov; ostatně i nonverbalitu přiřadila ke své abecedě. Divadlo poznala jako technikářka doslova od podlahy, zezdola. Ale ani na děti ve svém prvním profesionálním angažmá neshlížela shůry, nýbrž k nim od počátku *vzhlížela*. K jejich upřímnosti, hravosti, představivosti, fantazii. Učila se u nich. I jejich přičiněním (a díky svému výtvarnému citění) se sprátelila s loutkou jako s hercem z nejmocnějších. Inscenacím pro nejmenší a nejmladší diváky se věnuje dodnes. Mají v sobě velkou míru specifického, velmi odborného přístupu, a pro výše zmíněné vlastnosti přitom okouzlují neotupělé diváky všech generací.

Pro pantomimu byla stvořena jako herečka i režisérka. Plasticita

a gestičnost lidského těla (jež dokáže vnímat i zevnitř, skrze sebe sama), se staly výchozí dynamickou jednotkou jejích divadelních prací. Nejde ovšem o tělo ledajaké, ale „živé a oduševnělé“, jaké je podle Otakara Zicha základním nástrojem herce.

Sotva lze v úplnosti vyjmenovat moravská, česká a slovenská města, v nichž působila, natož inscenace, které tam vytvořila, od divadel alternativních a chudých až po scény Národní. Režirovala i ve Vídni a Lublinu a jako choreografka rovněž pracovala v Rakousku, Polsku, Německu, Maďarsku, Francii. Byly tu festivaly a workshopy v Itálii, USA, Německu, Rakousku, na Slovensku atd.

Na JAMU našla po roce 1989 uplatnění nejprve jako pedagožka pohybových disciplín, ale brzy to bylo něco mnohem originálnějšího. Začala se věnovat neslyšícím studentům jako potenciálním hercům a metodikům dramatické výchovy. Jejich talent znala z produkcí pantomimy (v Brně se tradičně konal i festival pantomimy Neslyšících), ale nespokojila se s běžným standardem. Na Divadelní fakultě založila ateliér Výchovné dramatiky pro Neslyšící, který se z výukového oboru vyprofiloval v divadelní výtvarně-gestickou laboratoř, jež si vydobyla jméno a respekt v České republice a Evropě i za velkou louží. Se svými nejbližšími spolupracovníky (zejména s Veronikou Broulíkovou a vzácným muzikantem Zdeňkem Klukou), žáky i absolventy začala zkoumat znakovou řeč nejen jako prostředek praktického dorozumívání, ale i jako nástroj vyjádření uměleckého. Objevuje obrazivost a divadelní poetičnost této řeči.

Inscenace Zoji Mikotové ve školním Studiu Marta se vyznačují dramaturgickou originalitou, často volbou kardinálních témat, inspirovaných výtvarným uměním, biblickými, mytologickými a jinotajnými motivy (Caprichos, Genesis, Odysseia, Bajky a sny), nevyhýbá se však ani sondám do různých zážitků neslyšících studentů (Sem tam). Ve svém posledním opusu, nazvaném

— Foto Pavel Nesvadba —

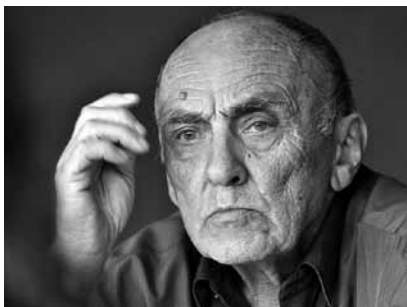
Být sám, se inspirovala deníky malíře Edvarda Muncha. Stejně jako v *Caprichos*, hře o Franciscu Goyovi (z roku 1995), hraje i zde hlavní roli protiklad mezi citlivým nitrem jedince a jeho pragmaticky založeným okolím. Jistěže jde o Neslyšícím důvěrně blízké téma hledání vztahu „poznamenaného“ člověka k majoritnímu světu, ale to není všechno. Inspirací ke scénáři *Být sám* se stal také Munchův sugestivní obraz *Výkřik*, který má zvláštní vazbu na svět Neslyšících, neboť je *vizualizací zvuku*. Představení v sobě spojuje výchovu herců k přesnému imaginativnímu výrazu s určitou formou psychoterapie a v metaforicky bohatém scénickém tvaru se pedagogický proces přetavuje až ve svébytný umělecký výzkum, nebo chcete-li ve výzkum uměním. Neslyšící studenti, kterým studium u profesorky Zoji Mikotové dodává sebevědomí a nové možnosti uplatnění, založili v Brně i vlastní Divadlo Neslyším.

Jestliže jsem na počátku napsal, že mi to připadá jako včera, co jsem Zoiu poprvé spatřil na jevišti, nebyl to jen projev sentimentální nostalgie, ale velmi současný pocit, že čas jde mimo ni.

Miroslav Plešák

P. S. Blahopřejeme k životnímu jubileu.

Má vzpomínka na Ladislava Lakomého

— Foto Jef Kratochvil —

Pan Lakomý odešel a vzal s sebou navždy svůj potutelný úsměv, se kterým říkával na adresu aplaudujících diváků: „Kdybyste věděli, že to máme od Pánaboha.“ Pan Lakomý to od Pánaboha měl. Píšu

– pan Lakomý, protože jsme si celé roky vykali, já mu říkal – pane Lakomý, on mně – Františku. Vracím se ve vzpomínce k dávným inscenacím, ve kterých jsme ho obdivovali ještě jako studenti: Tři kamarádi, Evžen Oněgin, pak Persona Ježíš v Pašijích, Bérenger v Nosorožci a další a další. Jeho role nesly vždycky typický rukopis: zřetelná charakterizace, přesvědčivost, přesnost, kultivovanost, neokázalá noblesa, cudnost výkonu, který se nevnučuje. Nejvíc jsme se k sobě ale přiblížili při spolupráci v Divadle U stolu. S naším divadlem jsme na půdě CEDU teprve začínali a já trochu pochyboval, zda tento renomovaný herec

bude ochoten jít do věci nejspíše, s mizivým honorářem a s nejasným výsledkem. Byl ochoten, setrval a musím říct, že to byl dar pro celé divadlo. Celých deset let byl noblesním doyenem našeho proměnlivého souboru. Byl vstřícný, přátelský a laskavý, udivoval svojí zodpovědností a kázní a inspiroval svým hereckým mistrovstvím. A kdo jsme zažili jeho nezaměnitelná vyprávění rozmanitých příhod z divadelního prostředí, nezapomeneme. Na jevišti Divadla U stolu vytvořil role, které byly charakterizovány jako mistrovské výkony jeho zralé herecké tvorby. A tak nad fotografií tváře starého muže vidím před sebou těch deset let strávených společně na malém jevišti: jeho role Světlovidova, Teiresia, Lékaře z Domu U tonoucí hvězdy, Čepova Poutníka, Demlova Tajemného návštěvníka ze Zapomenutého světa. A především On z Durychovy Boží duhy, jak mi po uhrančivém výstupu vzadu špitne: „Tak co, dobrý?“ A já mu odpovídám v duchu naší společné hry: „Pane Lakomý, jak řeknete, tak to bude.“

Naposled jsme se na jevišti setkali loni na podzim. Recitovali jsme spolu verše Františka Hrubína, na křídlovku hrál Jaromír Hnilička. Náš večer končil verši:

Křídlovko, veselme se, / že tu byl dodneška! / Na křídlech tvých se třese / písnička přetěžká, /

kdo se zde omešká, / že smrt svou neunes. / Křídlovko, veselme se, / že tu byl dodneška!

František Derfler

Spolupráce Hudební fakulty s Filharmonii Brno

Spolupráce Hudební fakulty s Filharmonii Brno, která je tradičně velmi dobrá, přinesla letos jeden z dosud nejvýraznějších výsledků. Byl jím závěrečný koncert filharmonického abonentního cyklu Jeunesses musicales 24. a 25. dubna v Besedním domě, na němž vystoupil Janáčkův akademický orchestr a Percussion Ensemble JAMU.

Janáčkův akademický orchestr (JAO) je těleso, které vzniklo v roce 1998 z iniciativy dirigenta Rostislava Hališky. Ten po dohodě s vedením fakulty realizoval svoji představu ansámblu složeného z posluchačů školy – vesměs vynikajících instrumentalistů, kteří by mohli zvládat i ty nejnáročnější úkoly a reprezentovat tak svoji alma mater. První koncert nového tělesa se uskutečnil hned v prosinci téhož roku a měl na programu díla Janáčka, Vivaldiho, Mozarta a Martinů, druhý koncert v dubnu 1999 připomněl nedožitý sedmdesátiný někdejšího pedagoga JAMU Miloslava Ištvana. V podobném dramaturgicky i interpretačně náročném duchu se nesly i další koncerty po dobu více než deseti let. Vedoucím JAO byl od jeho vzniku Rostislav Hališka, později byl organizačním vedením pověřen Tomáš Krejčí, od letošní sezony vede těleso doc. Jan Zbavitel.

Také Percussion Ensemble JAMU je podobným typem studentského orchestru, jehož základní daností je skutečnost, že se jeho obsazení každoročně mění. Je to jistá nevýhoda, ale lze ji chápat i pozitivně v tom, že se těleso novým obsazením aktivizuje a získává novou energii. Percussion Ensemble byl založen v roce 1997, tedy o rok dříve než JAO, a za dobu své existence uskutečnil řadu koncertů na vysokých školách ve Vídni a ve Stuttgartu, na festivalech

Mladé pódium v Karlových Varech, Marathon v Praze, Expozice nové hudby v Brně, Sommerprossen v Rottweilu a jinde. Soubor založil a od počátku vede doc. Martin Opršál, někdejší absolvent JAMU a od roku 1996 její pedagog.

Percussion Ensemble JAMU ve složení Pavel Cafourek, Miroslav Greman, Ján Fiala, Gabriel Chila, Emil Machain a Jakub Tengler interpretoval v úvodu koncertu *Psalmus niger*, skladbu pro šest hráčů (hrájících dohromady na 18 bicích nástrojů) *Miloslava Ištvana*. Obtížné a náročné dílo z roku 1972 klade na interprety mimořádné požadavky, jimž mladí interpreti dostali s naprostou přesvědčivostí. Další skladbou, která zazněla na koncertě v provedení Janáčkovy akademického orchestru, byla suita z baletu *Pulcinella Igora Stravinského*. Patří k dílům, před nimiž mají orchestry obrovský respekt: je rafinovaná a záladná jak rytmicky, tak tím, že Stravinskij často využívá v orchestru jednotlivých hráčů, jimž předepíše vysoce náročná sóla. Členové Janáčkovy akademického orchestru je zvládli na vysoké profesionální úrovni.

Druhá polovina večera patřila dílu *W. A. Mozarta*. Jeho *flétnový koncert G dur* zazněl ve stylově vybroušeném a tónově kultivovaném provedení Veroniky Klírové a závěrečná *symfonie g moll* korunovala celý večer precizním a strhujícím projevem celého tělesa. Čím byl tento večer zvláštní? Tím, že všichni účinkující měli profesionální technické schopnosti, oproti skutečně profesionálním orchestrům však z nich navíc vyzařovala radost z plného prožitku hudby a ze zdařile odvedeného výkonu. Dirigent doc. Jan Zbavitel jim k tomu dával po celý večer ideální prostor.

Jindřiška Bártová

Zakončení divadelní sezony 2010/2011

v Martě

Tak jako již se stalo tradicí, dostává každý akademický rok a s ním i příslušná skupina absolvujících studentů DIFA JAMU prostor v Divadelním studiu Marta k tomu, aby byla odehrána všechna představení, která v dané sezoně vznikla. V letošním roce byl termín *Absolventského festivalu* (jak se této akci říká) posunut na období 7. až 15. května 2011, což se ukázalo jako velmi vhodné řešení, neboť studenti měli možnost „odabsolvovat“ své umělecké výkony v souvislosti s jednotlivými představeními ještě před finalizací svých závěrečných písemných prací a taktéž jim tímto časovým zařazením vznikl větší prostor pro přípravu na náročné státní zkoušky. Je však pravda, že herecké „povinnosti“ tímto neskončily, neboť studenty ještě čekalo vystoupení na festivalu Zlomvaz (Praha), Divadelní svět Brno (Brno) či Mezinárodní festival divadelních škol (Varšava). Celý *Absolventský festival*, který se skládal z prezentace představení v pořadí *Jedno jaro v Paříži*, *Rómeo a Héró*, *Trůn pro královny*, *Opereta*, *Tři sestry*, *Deník cizinky*, *Café Umberto*, *Černé zvíře smutek* a *Marlow* měl mimořádnou atmosféru, a to i přes (nebo možná právě pro) skutečnost, že u většiny představení se jednalo o jejich derniéry. Všechny inscenace se tak těšily vysokému zájmu diváků, a to jak ze strany kolegů studentů (bohužel pedagogy bylo vidět pomálu), ale i z řad odborné a laické veřejnosti.

Poslední akcí, kterou se absolvující studenti loučí s prostředím *Marty*, kde strávili celý akademický rok, a které se jim stalo druhým domovem, je předávání „Klíčů“, což je jakýsi iniciační rituál, při kterém je předáno pomyslné „žezlo“ studentům, kteří do *Marty* nastupují. Jedná se o výlučně studentskou akci, která se v některých minulých letech potýkala s nejasným dramaturgickým uchopením či neschopností studentů domluvit se na smysluplném konceptu a leckdy sklouzávala k improvizacím, čímž se pro běžného diváka stával večer málo přehledným (např. interní ateliérové narážky) či nezajímavým. Letošní absolvující ročník se však vrátil k základům a k původní myšlence této akce (důstojně završit své účinkování v Martě a přivítat své nástupce), takže se všechny zainteresované obory (především však logicky činoherní a muzikálové herectví, ale i režie, dramaturgie, divadelní manažerství, jevištní technologie atd.) své role ujaly zodpovědně a se školními „prkny, která by měla být prvními z těch, která znamenají svět“ se studenti rozloučili s nadhledem a humorem. Muzikálisté vzpomínkou na dobu před čtyřmi lety (interní záběry přímo z kol přijímacího řízení), drobnou vzájemnou zpovědí a také písní, kterou si vybral každý dle vlastního uvážení, čímž byla zajištěna pestrá a různorodá směs melodií, rytmů i textů. Činoherci pojali svou část večera jako vzpomínku na průřez všemi roky studia: první ročník a předávání potřebných hereckých dovedností od pedagoga hlavního předmětu, druhý ročník a nezbytný profesionální dril i kázeň, třetí ročník a připomínka nezapomenutelných zážitků z cesty do Moskvy, čtvrtý

ročník a průřez všemi nastudovanými inscenacemi s přiblížením atmosféry zkoušení a fungování realizačního týmu. Večer byl doplněn originálním hudebním videem, ve kterém se studenti divadelního manažerství a jevištní technologie vyznávají ze své náklonnosti k „Martě“, což bylo, stejně jako všechny další části večera pojato s vtipem. Děkujeme.

Dovoluji si konstatovat, že letošní Absolventský festival i Klíče samotné byly velmi důstojným závěrem působení končících ročníků v Martě, a tak nezbyvá než popřát hlavu plnou znalostí k nadcházejícím zkouškám a „zlomte vaz“ do jejich dalších působišť.

Ondra Vodička

— Černé zvíře smutek (foto Pavel Nesvadba)

— Deník cizinky (foto Pavel Nesvadba)

— Trůn pro královny (foto Pavel Nesvadba)

100 let od narození flétnisty Oldřicha Slavíčka

28. dubna uplynulo právě sto let od narození vynikajícího českého flétnisty a pedagoga, prvního profesora flétnové hry na JAMU, brněnského rodáka, prof. Oldřicha Slavíčka.

Od dětství projevoval Oldřich Slavíček velký hudební talent. Hrál na harmoniku, housle a konečně na konzervatoři začal se studiem flétny ve třídě J. Boka. Po absolutoriu konzervatoře se věnoval koncertní činnosti. V letech 1937–1945 působil jako sóloflétnista České filharmonie, kterou v té době dirigoval Václav Talich a Rafael Kubelík. V té době založil dechové kvinteto Českých filharmoniků. Po odchodu Václava Talicha z České filharmonie v r. 1945 opustil orchestr i Slavíček a až do roku 1947 hrál pouze sólově a natočil řadu nahrávek. V letech 1947–1948 působil pod Talichovým vedením v Českém komorním orchestru a nějakou dobu také jako 1. flétnista Symfonického orchestru v Karlových Varech.

Roku 1948 se vrátil zpět do Brna a nastoupil na konzervatoř jako externí pedagog. Téhož roku začal vyučovat i na JAMU, kde se stal pedagogem flétnové a komorní hry. V roce 1963 byl jmenován řádným profesorem hry na flétnu na JAMU. Mezi jeho četné a vynikající žáky patří např. Václav Kunt, Vítězslav Drápal, Miloš Řehák, Božena Růžičková, Jiří Válek, Jaromír Hönig, Oldřiška Vaňharová, Libor

Mikule, Julius Kessner a nedávno zesnulý Arnošt Bourek. I při této pedagogické práci však neustále koncertoval doma i v zahraničí. Jako vynikajícím interpretovi mu byly věnovány mnohé nově vznikající skladby soudobých autorů, např. Koncert J. Páleníčka, Koncertní variace J. Kapra, Concertino R. Kubelíka, Capriccio J. B. Foerstra či Scherzina I. Krejčího. V roce 1975 umírá na jeden ze svých srdečních záchvatů.

Profesor Slavíček však nebyl jen vynikajícím flétnistou a pedagogem, méně známým faktem byla jeho aktivní záliba v malířství. Docházel na soukromé hodiny k Maxi Švabinskému. Asi nejslavnější jsou jeho portréty V. Talicha a L. Janáčka.

Pro dokreslení osobnosti Oldřicha Slavíčka jako umělce, pedagoga i člověka nabízíme několik vzpomínek a postřehů jeho žáků a pamětníků.

Vítězslav Drápal: *Oldřich Slavíček byl velmi důstojná a působivá osobnost. My jsme z něho všichni měli velký respekt, přestože on byl, řekl bych, až takový lidumil. Dovedl pohovořit s každou uklízečkou tady na JAMU, s každým se dal do řeči. Byl velice vstřícný k lidem.*

Václav Kunt: *... byl opravdovým bohémem, žil „naplno“ a měl rád vše krásné. Miloval dobrou společnost, ve které byl neúnavným a vtipným bavičem. Nesnášel křivdy a intriky jak v uměleckém světě, tak i v občanském a dával své výhrady otevřeně najevo. Také ale byl přesvědčen o správnosti vlastních názorů. To mu v životě způsobilo mnoho problémů a opravdových přátel měl velmi poskrovnu. Byl zvyklý se pohybovat ve vysokém uměleckém světě a jisté maloměstské manýry nesnášel. Potom opravdu působil jako osobnost z jiného světa a sklízel za to mnohé ústrky, na druhou stranu měl ze stejných důvodů velmi mnoho obdivovatelů s ještě víc obdivovatelek. Pokud*

na někoho opravdu zanevřel, dotyčná osoba už pro něj přestala existovat navždy. Když ale někoho „přijal“, byl to nejlaskavější člověk na světě. S hrdostí a vděčností na něho vzpomínám.

Jaromír Hönig: *V mých vzpomínkách zůstává jako významná osobnost mého života, která zásadním způsobem ovlivnila nejen můj profesní, ale i ten občanský život. Vzpomínám na něj s láskou a vděčností, protože si mne zcela získal. V posledních letech studií již mnohé ani nemusel vyslovit. Stačilo se podívat a věděl jsem „která bije“.*

Postřeh č. 1

Začátky mnoha hodin měly stejný rituál: Do učebny vstoupil prof. Slavíček, letmo odpovídal na náš pozdrav (vždy nás muselo být přítomno více), odložil si svrsky na věšák, přešel důstojným krokem ke katedře, na židli rozprostřel čistý kapesník a usedl. Z náprsní kapsy saka (chodil zásadně v obleku) vzal hřebínek a učesal se, z další kapsy pak plochý kartáček a očistil si ramena na saku, z další kapsy vzal ústní sprej a ozvalo se „chr...chr...“, na katedru položil cigarety a jednu si zapálil a řekl: „Tak spust“.

Postřeh č. 2

1. září bylo na tabuli školy napsáno: prof. Slavíček – domluva rozvrhu ve čtvrtek 13.30 hod., uč. č. 6. Ve stanovenou dobu jsem se dostavil do učebny, kde již byli přítomni starší kolegové a bavili se (mě si moc nevšimli – později jsem pochopil proč). Asi v 15.15 se dostavil prof. Slavíček a odehrál se rituál č. 1 s jediným rozdílem. Místo „Tak spust“ řekl: „Budu vyučovat jako vloni v pondělí a čtvrtek odpoledne v této učebně. Má úcta.“ Kolegové (znalí věci) se začali chystat k odchodu a já zůstal poněkud nejistý, co mám dělat. Po malé trapné chvilce jsem se osmělil a zeptal se pana profesora, kdy tedy budu mít hodinu. On se na mne nechápavě podíval a řekl: „Vždyť jsem to říkal, budu učit v pondělí a čtvrtek odpoledne.“ Za sebou jsem uslyšel tichý smích, ale nic netuše jsem ve svém dialogu pokračoval s otázkou: „Ale v kolik hodin mám tedy přijít do hodiny já?“ To jsem neměl říkat, protože prof. Slavíček již zvýšil hlas, zvedl si brýle na čelo (to

nikdy nevěstilo nic dobrého) a trochu nazlobeně odpověděl: „Jestli chceš dělat hudbu od 6 do 14 hod., tak jsi měl jít do fabriky.“ Naštvaně si vzal své věci, bouchnul dveřmi a odešel. Nyní se rozpoutal srdečný smích kolegů – oni to předpokládali, a tak si mne docela vychutnali.

Postřeh č. 3

Na JAMU při jedné hodině staršího spolužáka došlo k této situaci. Studoval sonátu B. Martinů a prof. Slavičkovi se jedno místo nelíbilo. Opravil ho 1×, 2×, 3× a stále nebyl spokojen. Při výtce se student pokusil obhájit a řekl: „Ale pane profesore, já jsem myslel, že by...“

Odpověď: „Tady nemáš co myslet, tady máš hrát. Hraj.“ Studium skladby pokračovalo a asi po 20 minutách se prof. Slavičkovi opět nelíbilo jiné místo, studenta zastavil a řekl: „Prosím tě, copak Ty u té hry vůbec nepřemýšlíš?“

Postřeh č. 4

Po soutěži PJ 1968 byli laureáti pozváni na banket v hotelu Esplanáde. Já v té době již tajně kouřil a nic netuše jsem scházel ze schodiště a na odpočívadle nečekaně s cigaretou v ruce potkal prof. Slavička. Nevěděl jsem v tu chvíli, zda dostanu vynadáno za kouření nebo pochvalu za výkon. Poněkud jsem se zarazil a očekával, co se bude

dít. Prof. Slaviček nikdy moc nechválil, přesto jsem se v tu chvíli dočkal slov, které mi zněly jako blahopřání nejvyššího charakteru. Řekl mi: „Docela to bylo dobré, ale moc nekuř, protože všem flétnistům kouření vadí, jen jednomu ne, a to jsem já.“ A zapálil si cigaretu.

Na závěr uvedu větu, kterou mi řekl již po studiích při jednom obědě v Besedním domě: „Pamatuj si, že i když toho budeš moc umět, stále budeš muset dokazovat to, co umíš, protože úspěch v očích někoho je zločin. Před nikým se neponižuj, ale také se nepovyšuj. Bud' si však vždy vědom svých kvalit.“

Kristina Vaculová

Břízy, knihy a spol.

(Slovo režiséra k inscenaci opery Oněgin)

Většinu z nás se při vyslovení slova Oněgin vybaví útlá dívka, jak čte knihu ve stínu bříz, anebo muž v cylindru se stojákem a vázankou kráčející po tanečním parketu. Je až neuvěřitelné, jak výrazná jsou pro tuto operu inscenační klišé, a jak silně ovlivnila dokonce chápání románu samotného. Co asi diváka překvapí nejvíce, je skutečnost, že ve Pskovské gubernii, kde se podle Puškina příběh odehrává, prakticky nerostou břízy. Ve zdejším klimatu by byla jejich monokultura tak nestabilní, že by je za pár desítek let nahradily borovice, které zde vytlačí jakoukoliv slabší dřevinu. Jen pro informaci, nalézáme se na padesáté osmé rovnoběžce, což je zhruba poloha Norska, tudíž můžeme (přes přihlídnutí ke kontinentalitě klimatu) zapomenout i na klasické oněginovské filmové dívky prohánějící se v mušelinových šatičkách mezi padajícím (březovým) listím bez příznaků omrzlin.

Dalším klasickým oněginovským obrazem je Taťána ponořená v knihách (předznamenávám, že ve své inscenaci chci lyrickou a sofistikovanou hlavní hrdinku). Puškin dokonce jmenuje její oblíbené autory, mezi nimiž dominuje Samuel Richardson. Samozřejmě – jeho pilotní spis Clarissa: Or the History of a Young Lady je koncipován jako román v dopisech, což skvěle předznamenává to, že Taťána pod tlakem citů napíše milostný dopis Oněginovi. Není mi známo, že by byla tato kniha přeložena do češtiny, má více než 1500 stran (já to po stu vzdal), a mohu-li soudit, červená knihovna je proti ní odvarem, co do patosu a kýče... abych to zkrátil, Taťána v mé inscenaci o knihu nezavádí ani pohledem.

Když už jsme u dopisů, v opeře jsou předepsány dva (v románu dokonce čtyři) – jeden od ní pro něj a druhý od něj pro ni. Chtěl jsem se vyhnout SMSkám, psaní na zemi nebo telepatii, zavrhnul jsem i psací stůl (skvělý prostředek,

jak si zakrýt polovinu zpěváka), či psaní dopisu na posteli (nezkoušejte to, akorát vás to našťve), proto jsem ve výsledku sáhnul pro jednoduchou metaforu.

Zajímavostí předlohy je ples u Lariných. Aby se dobře odlišil od plesu Petrohradského, pojal jsem jej jako méně formální slavnost s hudbou a tancem. V 19. století bylo na venkově nejjednodušší cestou, jak na ples zajistit hudbu, pozvat vojenskou kapelu a recipročně na něj pozvat i samotné vojáky. Mnohé to překvapí, ale tou dobou byla v Rusku hitem tlustá bavlněná látka, tradičně vyráběná jako bílo-modře pruhovaná – teplá, pevná a odolná – ze které se začala šít trika (dnes velice oblíbená i v západní módě) jako základní prádlo pod vojenské uniformy (ruské námořní pěchotě vděčíme za to, že se tato móda roznesla mezi veškeré světové námořnictvo a dodnes je pro námořníky poznávacím znamením). Uvážili-li bychom, že se vojáci přišli bavit k Lariným v méně formální oděvu, tj. bez uniformy, měli bychom před očima modře pruhovanou společnost.

Když se opera v roce 1879 premiérovala, představitel Gremina byl, ač student, namaskován jako starý muž – od té doby se tak pojímá prakticky vždy. Marně jsem pátral, kde se vlastně poprvé vyskytnula informace, že se jednalo o starce, když z románu implicitně vyplývá, že to měl být Oněginův vrstevník.

Abych to shrnul, realistický Oněgin byl divákům předveden mnohokrát, Oněgin založený na umělecké licenci ještě daleko vícekrát, mnoho inscenací se od předlohy odpoutalo úplně. Kladu si tudíž otázku, zda je to pro režiséra nové inscenace start optimální či nejhorší možný. A odpovídám si, že víc jsem si od předlohy přát nemohl.

Tomáš Pilař

Devítka – Pergolesi – Puccini

Víte, že se v přízemí Hudební fakulty JAMU nachází za dveřmi s číslem devět operní studio „Devítka“? Místo, kde se studenti operní režie, zpěvu, dirigování a hudebního manažerství nejen učí, ale také přímo uvádí své studijní počiny? V letošním roce se „Devítce“ dostalo obrovského dárku v podobě dvou nádherných operních titulů.

Měsíc duben patřil inscenaci Giovannioho Battisti Pergolesiho – *La serva padrona* (Služka paní).

Tato italská barokní buffa zachycuje ve své době poměrně běžnou situaci v měšťanských domech, případně zámeckých sídlech. Jedná se o soužití pána – starého mládence, se sluhou a mladou služkou.

La serva padrona je jakousi parodií na pravé italské manželství. Byť neoddáni chovají se k sobě služka a pán v mnoha ohledech stejně jako manželé. Je to „hra“ a vzájemná snaha dvou lidí přeměnit si protějšek k obrazu svému. V laboratoři Devítky se o to Uberto pokouší pomocí alchymie, Serpina využívá ženské zbraně a Achillovu patu mužovu – jídlo! Proto také celý příběh vyústí ve vzájemné porozumění.

V roli Serpiny alternují Marta Reichelová a Kateřina Vlčková, v roli Uberta Jan Kučera a Vladimír Major. V téměř němém roli Vesponeho alternují David Kříž a David Zaprihač. Inscenace je semestrálním projektem studentky režie Renaty Fraisové, z režijní třídy Mgr. Václava Máčka. Autorkou kostýmů a scény je studentka scénografie Jana Boháčková. Klavírního doprovodu se ujala MgA. Katarína Mašlejová-Duchoňová.

Ihned po poslední oponě *Servy padrony* se k životu začaly probouzet postavy jednoaktové opery Giaccoma Pucciniho *Suor Angelica*, vypravující příběh původně mladé šlechtické dívky, následně jeptišky, která po smrti svého dítěte páchá sebevraždu. *Suor Angelica* je součástí operního triptychu (dále zahrnujícího opery *Plášť* a *Gianni Schicchi*), který je posledním autorem kompletně vytvořeným dílem. Triptych měl premiéru 14. prosince 1918 v Metropolitan opeře v New Yorku.

Devítkovská *Angelica* má několik zajímavostí. Kromě jistých scénických prostorových zvláštností je především představením s ryze ženským obsazením. V titulní roli alternují Lenka Ďuricová, Alena Nevimová, Jana Plachetková. V roli Tety kněžny Radka Hudečková a Lenka Čermáková. V postavách dalších sester Kateřina Dostálová, Anna Dubnová, Jaroslava Hatiarová, Romana Jedličková, Jana Jelínková, Jana Melišková, Veronika Pacíková, Adéla Škopková, Eva Štěrbová.

— *Suor Angelica* – tři představitelky titulní role
– Lenka Ďuricová, Alena Nevimová, Jana Plachetková
(foto Jakub Kříž)

Jde pravděpodobně o vůbec první brněnské nastudování této části triptychu. Inscenace je semestrálním projektem Davida Kříže, z režijní třídy Mgr. Václava Máčka. Autory kostýmů a scény k *Angelice* jsou opět studenti scénografie DIFA Lenka Jaburková a Matěj Sýkora. Klavírního doprovodu se ujal odb. as. MgA. Tomáš Krejčí. Obě opery produkčně a manažersky zajišťují studenti manažerství Veronika Fernandez, Daniela Pečlová a Petr Soudek.

Oba letošní „devítkovské“ projekty mají ještě jednu zajímavost. Jejich poslední uvedení proběhlo 19. června v netradičních prostorách rajhradského kláštera. V jeden společný večer tak mohli zájemci shlédnout nejen komickou a tragickou operu, ale také absolvovat úvodní tematickou přednášku a noční prohlídku kláštera. Více informací na www.facebook/studiodevitka a www.rejzaarejzicka.estranky.cz.

Renata Freisová a David Kříž

— *La serva padrona* – Vladimír Major, Kateřina Vlčková (foto Jakub Kříž)

— *La serva padrona* – Marta Reichelová (foto Jakub Kříž)

Zahraniční studenti zpívali v Oněginovi

Inscenace Oněgina se může honosit neobvyklým prvenstvím: ještě nikdy nevystoupilo na scéně Komorní opery JAMU tolik sólistů ze vzdálenějších zemí, jako v tomto představení: Taťanu zpívala Ksenija Supronovič a Oněgina Pavel Katjušin – oba studenti třetího ročníku zpěvu, původem z Běloruska, a dalšího Oněgina jsme slyšeli v provedení posluchače druhého magisterského ročníku, Daria Grbiče z Bosny. Zajímalo nás, jak se tito studenti ocitli na HF JAMU.

Ksenija: Moji rodiče jezdili často do Česka a párkrát nás vzali s sebou. Jednou jsme byli i v Brně a viděli krásnou budovu HF JAMU. Zašli jsme na studijní oddělení a dostali informace o letních mistrovských kurzech. Přihlásili jsme se na ně a dobře se nám pracovalo s Alanem Nonathem a Christianem Michailescu. Na základě této zkušenosti jsme se s Pavlem rozhodli pokusit se o přijímací zkoušky na JAMU. Dobře to dopadlo a dostali jsme se oba na studium do Brna.

Dario: Když jsem končil bakalářské studium v Sarajevu, chtěl jsem pokračovat v magisterském stupni, ale někde v cizině. Rozhodoval jsem se mezi Rakouskem a Českem. Kolega zpěvák z Vídně, který hostoval jako sólista v Sarajevu a předtím hostoval také v Národním divadle Brno, mi říkal, že Brno je hezké město a že má dobrou školu a operu. Vyžil jsem toho, že mám kamaráda, který studuje na Masarykově univerzitě v Brně, a přijel jsem navštívit Brno i Prahu. Česká republika se mi velmi líbila už první den a kamarád velmi chválil JAMU v Brně. Vybral jsem si Brno před Prahou i Vídní, protože věřím, že v menším městě se pedagogové víc věnují studentům, což je pro zpěv nesmírně důležité.

Co se vám v Brně líbí?

Ksenija: Různé věci. Za prvé atmosféra, lidé, kteří tady bydlí, architektura vnitřního města. Samozřejmě studium, které je velmi zajímavé, a představení v různých divadlech, hlavně v opeře a v Komorní opeře JAMU. Líbí se mi i náš ročník zpěvu, máme k sobě blízko, slavíme společně narozeniny, premiéry i další důležité události.

Pavel: Já rád cestuji a tady se mi líbí, že mohu jet, kam chci. V Bělorusku máme ještě vízový režim, takže je cestování o mnoho složitější.

Dario: Z Brna mám velmi hezký pocit. Od začátku byli ke mně lidé hodní a příjemní, jak zaměstnanci na studijním oddělení, tak pedagogové a Češi kamarádi, které jsem potkal.

Co se vám v Brně nelíbí?

Ksenija: To opravdu nevím...

Pavel: ...Semafore! U nás jsou semafore, které blikají předtím, než se změní barva a řidiče to upozorní, že musí ubrat. Zdejší semafore to nedělají.

Dario: Jenom jedna věc se mi nelíbí a stále si na to těžce zvykám, a to je česká kuchyně. Ne že by byla špatná,

ale je úplně jiná než naše domácí. Všechno ostatní je „za Áčko“.

Za dobu svého studia jste poznali leccos z české opery a vokální tvorby. Co byste rádi někdy v budoucnu zpívali?

Ksenija: Rusalku! To je krása!... Ale také Jenůfa se mi líbí, i když je to něco úplně jiného, než co jsem doposud znala. Při prvním poslechu se mi vlastně nelíbila, ale melodie mi pořád zněly v hlavě a brzy jsem si na ně zvykla. Pak jsme viděla Lišku Bystroušku a zaujala mne její úžasná barevnost, je to skoro jako u Pucciniho. Janáček se mi moc líbí. Když jedeme domů a projíždíme Hukvaldy, vždycky si vzpomeneme na Janáčka.

Pavel: Já mám rád víc veselou hudbu, Mozarta a Cimarosu například. Když jsem viděl poprvé Jenůfu – bylo to z videa, neznal jsem obsah, cítil jsem jen veliký smutek. Je to skutečně opera ze života, Janáček byl realista. Káta Kabanová se mi taky líbila. Ale abych pravdu řekl, ještě bych si na role z Janáčkových oper asi netroufal. Zpíval jsem roli Alexandra II. z opery Bohuslava Martinů Dvakrát Alexandr a taky rytíře v opeře Lancelot Luboše Fišera. To byly zajímavé úkoly, také herecky. Já jsem před JAMU studoval herctví. – Z Janáčka a Martinů se mi moc líbí jejich písňové cykly, některé bych chtěl nastudovat.

Dario: Já jsem se minulý týden naučil árii krále Vladislava z opery Bedřicha Smetany Dalibor. Je to nádherná hudba a rád bych zaspíval roli celou, kdybych k tomu dostal příležitost. Teď, když mám nastudovanou roli Oněgina, by mě těšilo, kdybych ji mohl zaspívat v nějaké dobré inscenaci. A rád bych se ze začátku věnoval rolím v operách Belliniho, Donizettiho a Mozarta, které jsou výbornou zkušeností a školou pro každého mladého barytonistu. Můj sen je dostat se do repertoáru Verdiho a zaspívat třeba Rigoletta nebo hraběte Lunu v Trubadúrovi. Ale je velmi nebezpečné spěchat do takového dramatického repertoáru, to určitě ještě počká přinejmenším deset let. Janáček by mě taky lákal, ale on na baryton moc nemyslel. Podle toho, jaké role psal, byli asi v jeho době v Brně lepší tenoristé než barytonisté.

Rozmlouvala JB

— Ksenija Supronovič (Taťana), Jan Kučera (Gremín), Pavel Katjušin (Oněgin) —
(foto archiv Ksenije Supronovič)

Stroboskopický Oněgin

Již několikrát jsme na našich stránkách uveřejňovali pozvánky na představení Komorní opery Hudební fakulty JAMU v Brně. Tentokrát jsem se vydala na premiéru velkolepého a nejdražšího představení v dějinách Komorní opery. Ruská romantická opera Eugen Oněgin pod režisérským vedením Tomáše Pilaře, studenta 3. ročníku operní režie se odehrávala tradičně v brněnském Bezbariérovém divadle Barka.

Příběh zamilované a odvržené dívky Taťány můžete znát buďto z knihy ruského spisovatele Alexandra Puškina, nebo z operních pódii z pera skladatele Petra Iljiče Čajkovského. Čajkovskij se obával, že opera není příliš scénická, jak jsme se mohli dozvědět z průvodního slova v programu. Neznám sice zpracování jiných režisérů, ale tak rychle mi dvě a půl hodiny snad ještě nikdy v divadle neutekly. A to zcela určitě díky skvělé režijní koncepci a působivým výkonům mladých zpěváků.

Na inscenaci se podílel, kromě sólistů a neodmyslitelného orchestru, i sbor a balet. Sbor byl složen ze zpěváků různých brněnských sborů, tentokrát vedeného Lukášem Kozubíkem. Na to, že v něm zpívalo pouhých 24 zpěváků, byl jeho zvuk velmi silný a výkon velmi zdařilý.

Menším zklamáním byl výstup tanečníků, kteří na začátku opery nebyli úplně sjednocení, a výrazy některých tanečníků byly trochu trpitelské, ale vše se naštěstí po chvíli srovnalo, a tak i balet přispěl k úspěchu celého představení. Skvělý nápad bylo využití tanečního páru ve scéně po souboji, kdy Oněgin vzpomíná na ples u Larinu.

Co se týče sólistů, nemám komu co vytknout. Všichni do jednoho byli naprosto skvělí. Diváci si nejspíš užívali nejvíc Taťanu a Oněgina a jak by ne, když jsou to hlavní role, které mají v opeře nejvíce prostoru. Lenka Turčanová, coby představitelka Taťány, mě pěvecky naprosto „odrovnala“, a to myslím tak, že jsem byla velmi mile překvapena, jak nosný je její hlas, až mě v některých scénách mrazilo po celém těle. Pavel Katjušin je pro mě vždy zárukou kvality, takže mě jeho výborný výkon nemohl překvapit. Těším se na operu, kde bude mít větší prostor Alena Nevimová,

kteřá v Oněginovi hrála Larinu a která mě zaujala jak pěvecky, tak i herecky.

Postava Triqueta v podání Lukáše Hacka byla opravdu vtipná. Jeho kostým a herecké vystupování bylo komické, až by si člověk mohl říkat, že se to do tak smutného příběhu nehodí. Nebo právě naopak se tam hodí skvěle, aby na chvíli pročistil ponurou náladu?

Dalším z originálních nápadů režiséra byla analogie pozbytí vlasů Taťány na ztrátu ideálů. Její postava (nebo možná můžu napsat přímo vlasy) se vyvíjela od mladičké dívky s copánky, pokračovala v mladou dámu s mikádem a skončila jako vdaná holohlavá manželka, která miluje jiného, ale zároveň je tak poctivá, že svého muže kvůli lásce svého života neopustí.

Jediným slabým článkem byl výkon orchestru (dirigentka Zuzana Pirnerová). Slyšela jsem už mnoho operních představení z produkce Komorní opery a tohle představení bylo bohužel jedno z nejslabších. Těžko určit, čím to bylo způsobeno, protože „těžké kusy“ jsou průběžně nastudovávány a konkrétně ve velmi náročné Janáčkově opeře Její pastorkyňa se zdál být orchestr naprosto fantastický. Takže bych tímto ráda dementovala názory některých ostatních kritiků, že orchestr byl špatný proto, že v něm seděli právě studenti.

Je třeba určitě vyzdvihnout scénu Anny Solilové, která ji navrhla tak, že ji bylo možné použít k mnoha scénám s malými modifikacemi. Skvělé bylo využití papírových lamp v oválovém tvaru jako stromů, navíc potvrzené nasvícením a projekcemi – fotomontáže připomínající škrábane – velmi efektními. Druhá část scény – zrcadlová – byla zase skvělou oporou pro scénu na bále, kterou dotvářely nádherné „draculovské“ kostýmy (Veronika Fiurášková, Ivana Miklošková) a stylizované „thrillerovské“ pohyby herců a to není ovšem všechno – ještě navíc spuštění stroboskopického světla. Dojem? Naprosto famózní.

Pochvala patří určitě i produkčnímu týmu, jehož práce nebývá často dostatečně oceněna, ale je třeba si uvědomit, že bez něho by to rozhodně nešlo.

Konečný verdikt – představení bylo skvělé a já už se nemůžu dočkat na novou práci týmu vedeného Tomášem Pilařem!

Kamila Pětrašová

— Tricquet (Lukáš Hacek), Taťána (Helena Tamelová) —
(foto Jan Dvořák)

— Olga (Aneta Petrasová), orchestr (foto Jan Dvořák) —

XXI. ročník festivalu SETKÁNÍ/ENCOUNTER

Ve dnech 5.–9. dubna 2011 se uskutečnil 21. ročník mezinárodního festivalu divadelních škol, kterého se zúčastnilo dvanáct divadelních škol z deseti zemí. Záměrem letošního ročníku bylo přivést do Brna soubory z Asie, které se staly

lákadly hlavního programu. Divadelní představení z Jižní Koreje, Filipín a Iránu byla do posledního místa vyprodaná a ohlasy byly více než kladné. Zároveň v rámci doprovodného programu proběhly tři workshopy: rytmický workshop s Carli Jefferson, herecký workshop s Robertem Gordonem a herecký workshop s Ruslanem Barabanovem. Tyto workshopy poskytly účastníkům další prostor pro bližší setkání

a získání nových zkušeností. Během závěrečného ceremoniálu bylo předáno pět ocenění MARTA, která udělila porota ve složení Robert Gordon, Vladimír Mikulka, Vladimír Fekar, Francisco Beja a Sylvia Marková. Šestým oceněním byla Cena ředitele festivalu prof. Petra Oslzlého. Ocenění byla v letošním roce udělena za scénografii Ondreji Zacharovi za představení „*Sen noci svatojánské*“ (Bratislava), za ženský herecký výkon Ivaně Kubáčkové za roli *Heleny* z téhož představení. Cenu za mužský herecký výkon obdržel Sergej Beskakotov z inscenace „*Výrostek*“ (Rusko – Moskva). Kolektivní herecká cena byla udělena páru Sophia Rodriguez a Claudius Hoffmann za představení „*Nenasytný Amfitryon*“ (Švýcarsko) a konečně Cena ředitele festivalu byla udělena Mahnaz Zahibi za představení „*Žena, muž*“ (Irán).

Festival SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2012 proběhne v termínu 10. až 14. dubna 2012.

Alexandra Anna Pátková

Salon původní tvorby 2011

Ve dnech 10.–12. března 2011 proběhl na Divadelní fakultě JAMU 18. ročník přehlídky původních dramatických textů Salon 2011.

Jedná se o tradiční projekt festivalového typu, který se orientuje na mladé autory z řad studentů Divadelní fakulty Janáčkovy akademie múzických umění v Brně.

Jako každoročně získal projekt podporu nejen vedení školy, ale také občanského sdružení DILIA. Bez této podpory by nebylo možné akci uskutečnit. O úspěšnosti projektu v minulosti svědčí fakt, že právě v jeho rámci v minulosti debutovalo hned několik dnes uznávaných dramatiků.

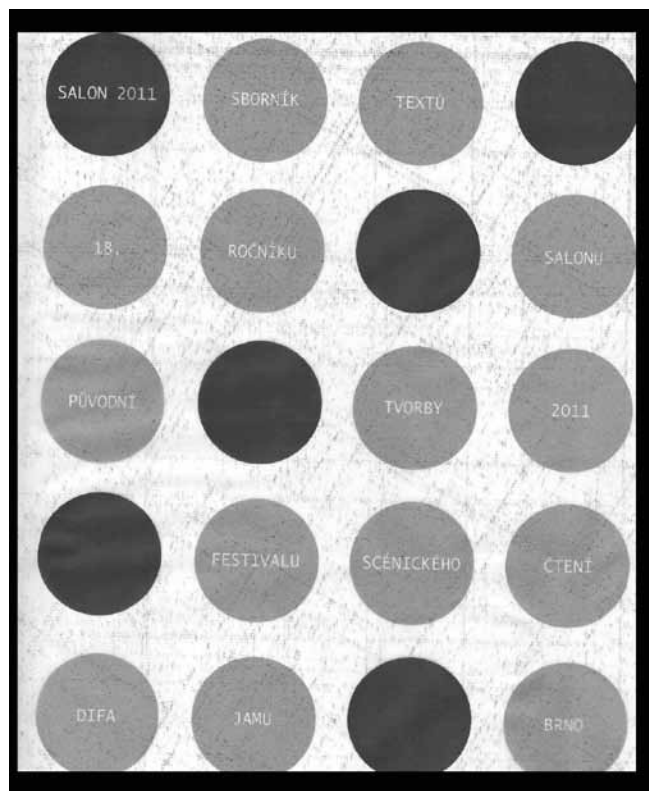
Naším cílem je vytvořit platformu pro vznik a prezentaci původních dramatických textů, poezie i prózy. Především jde o motivaci studentů k autorské tvorbě možností prezentace (scénického čtení) jejich textů a o podporu posunu nejvýraznějšího z textů od scénického čtení k inscenaci.

Organizaci letošního Salonu původní tvorby zajišťovali studenti druhého ročníku ateliéru činoherní režie a dramaturgie pod vedením prof. PhDr. Václava Cejпка a také studenti prvního a druhého ročníku ateliéru divadelního manažerství a jevištní technologie.

Můžeme říci, že 18. ročník byl nad očekávání úspěšný. Měli jsme možnost zhlédnout celkem osm scénických čtení, a to nejen v tradičních učebnách, ale také v prostoru schodiště. Na program byly také besedy u kávy po představeních, které se setkaly s velkým ohlasem diváků i autorů.

Věříme, že i dalším ročníkům Salonu původní tvorby se podaří úspěšně navázat na dlouholetou tradici.

Hana Hřebačková

Salon původní tvorby 2011: Sborník textů studentů Divadelní fakulty JAMU. Brno: Janáčková akademie múzických umění, 2011. ISBN 978-80-86928-91-3.

Jevištní technologie ROCK'S

Studenti I. ročníku jevištní technologie přišli s nápadem uspořádat si pro sebe **workshop zvuku**, díky němuž si osvojí techniky zvučení živé hudební produkce. Nápad se rychle ujal mezi všemi studenty tohoto oboru a workshop, ač spíchnutý horkou jehlou během několika týdnů, se uskutečnil ve dnech 24.–25. května 2011 v prostorách Studia Marta.

Pedagogickou záštitu nad tímto projektem převzal BcA. Jan Škubal a vedoucí Ateliéru DM a JT doc. Mgr. Jan Kolegar. Společně plánují workshop zopakovat příští akademický rok a do budoucna jej zakotvit do studijního plánu oboru jevištní technologie jako inovaci výuky předmětu „Základy scénického zvuku“.

V rámci workshopu byly pozvány dvě kapely různých žánrů, na každý den jedna, přičemž se v rámci jejich zkoušky ve Studiu Marta studenti zabývali ozvučovacím technikami s využitím místního technického zázemí. V rámci dvou dnů se pořídily nahrávky těchto dvou kapel, které jim budou poskytnuty pro jejich vlastní potřeby včetně fotodokumentace. Na závěr dvoudenního maratonu zvučení se sešly obě kapely v podvečerních hodinách a společně si zahrály před hrstkou přátel, kteří je přišli podpořit. A jak to tak v Martě chodí, po práci byla sranda, všichni byli nadšení a těší se na další ročník.

Patricia Glinská a Jan Kolegar

— Foto Lucie Harapátová —

Pražské quadriennale 2011

Ve dnech 16.–26. června 2011 se v Praze uskutečnila prestižní výstava Pražské quadriennale scénografie a divadelního prostoru. Během projektu DIFA JAMU reprezentoval Ateliér scénografie ve Veletržním paláci Národní galerie. Zároveň jsme byli velmi potěšeni, že jsme měli svoje zástupce i v soutěžní studentské sekci PQ.

U příležitosti PQ se ve dnech 17.–21. června 2011 uskutečnila doprovodná akce „PQ+“ s názvem „Pečeme nonstop“, jež je projektem autorů různých uměleckých oborů. Kurátorsky projekt připravily Jana Preková, Paloma Braun a Tereza Rullerová. Mezistrukturální – mezioborová – mezigenderová akce se odehrála na Rašínově nábřeží v galerii (A)VOID.

Více informací o projektu a kompletní program naleznete na www.pq.cz a na stránkách projektu www.pq.jamu.cz.

V případě dalších informací prosím kontaktujte manažera projektu (email: hajkova@jamu.cz).

Alena Hájková

— Ateliér scénografie DIFA JAMU vydal exkluzivní barevnou publikaci a DVD s prezentací tvorby pedagogů a studentů oboru —

Studentská grantová soutěž a nové webové stránky

V letošním roce se JAMU opět podařilo získat finanční prostředky z institucionální podpory vědy a výzkumu MŠMT a její část rozdělit mezi obě fakulty. Divadelní fakulta se rozhodla celou částku rozdělit mezi zajímavé projekty studentů v rámci Studentské grantové soutěže DIFA JAMU, vyhlášené děkanem v listopadu loňského roku. Podpořeno bylo celkem 12 projektů, jejichž řešitelé jsou především studenti doktorského stupně studia na DIFA.

Výstupem těchto projektů jsou odborné studie a články, které mohou být uznatelné v RIV (*Rejstřík informací o výsledcích výzkumu a vývoje je jednou z částí informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve kterém jsou shromažďovány informace o výsledcích projektů výzkumu a vývoje a výzkumných záměrů podporovaných z veřejných prostředků podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů*). Pro zařazení do RIV musejí ovšem výstupy projektů splňovat náležitosti

stanovené zvláštními předpisy a výše uvedeným zákonem, mj. také to, že jsou veřejně publikovány. Za tímto účelem vznikla v dubnu tohoto roku v rámci webových stránek Divadelní fakulty nová internetová informační platforma pod názvem „Akademické studie DIFA JAMU“ (viz: <http://akademickestudiedifa.jamu.cz/>). Jedná se o redakčně spravované webové stránky obsahující především plné texty článků, studií a výsledků výzkumné práce studentů DIFA. Vychází jako on-line pokračující zdroj, jemuž bylo přiděleno ISSN 1804-8803 (*International Standard Serial Number – osmimístný číselný kód, kterým se jednoznačně identifikují názvy periodik a ostatních tzv. pokračujících zdrojů vydávaných kdekoli na světě. Záznamy ISSN jsou uloženy v referenční bázi – mezinárodním Registru ISSN*), na základě kterého bude možné vybrané příspěvky v RIV registrovat. Rejstřík informací o výsledcích bude hrát v budoucnu významnou roli při financování vysokých škol v České republice.

Na nových stránkách DIFA „Akademické studie DIFA JAMU“ se můžete informovat o výsledcích výzkumu studentů v rámci Studentské grantové soutěže v loňském roce a také s tématy projektů podpořených v roce 2011.

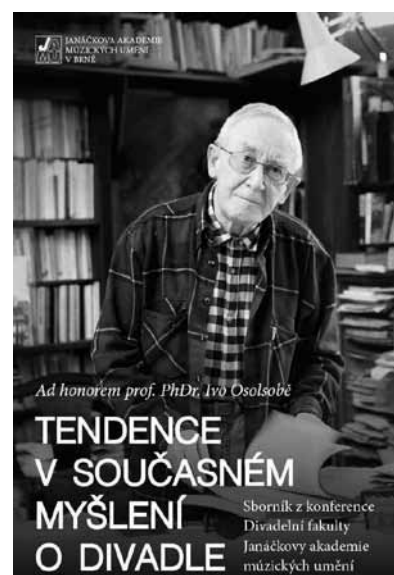
Lucie Šnajdrová

Interpretační kurzy na HF JAMU

Od 3. do 13. července se na Hudební fakultě JAMU uskuteční již 44. ročník Mezinárodních mistrovských interpretačních kurzů. Vyučovat budou pedagogové JAMU – prof. Alena Vlasáková a doc. Jan Jiráský (klavír), prof. František Novotný (housle a komorní hra), doc. František Kantor a prof. Václav Kunt (flétna), doc. Marta Beňáčková (zpěv) a pražský violoncellista Michal Kaňka. Většina z nich se představí na zahajovacím koncertě pedagogů, v dalších dnech budou probíhat koncerty frekventantů kurzů. Očekávána je účast studentů z České republiky, Slovenska, Evropy i zámoří.

Další mezinárodní akcí pořádanou na HF JAMU je 11. Mezinárodní setkání kontrabasistů, které se uskuteční od 18. do 24. září. Jednooborově zaměřené mistrovské kurzy si za dobu své existence vydobily prestižní postavení mezi kontrabasisty z celého světa. Celkem 19 pedagogů z ČR i ze zahraničí se bude věnovat výuce sólové i komorní hry, hry na historický a jazzový kontrabas, specialitou je kontrabasový orchestr složený ze všech účastníků z řad studentů i pedagogů. Součástí „Setkání“ je blesková jednodenní interpretační soutěž. V průběhu celého týdne se uskuteční osm koncertů, na nichž vystoupí pedagogové kurzů, laureáti soutěže a komorní kontrabasové soubory.

Petra Koňárková

— Z nové publikační produkce Divadelní fakulty JAMU —

Zasklený obzor

Ve čtvrtek 10. března 2011 se uskutečnila ve víceúčelové hale Vyšší odborné školy oděvního designu a managementu a Střední uměleckoprůmyslové školy textilní na Francouzské ulici první otevřená zkouška projektu *Zasklený obzor* realizovaného jako tzv. „work-in-progress“ zahraničními studenty studujícími na DIFA JAMU v rámci programu Erasmus. Projekt je volně inspirován částmi románu *Skleněný pokoj* (*The Glass Room*) od britského autora Simona Mawera, ze kterého studenti pod pedagogickým vedením doc. Tanji Miletić Oručević převzali pouze klíčové postavy, prostředí fiktivní rodiny majitelů vily Tugendhat a část základní dějové

linie. Zkouška byla doplněna projekcí dobových a doposud málo publikovaných fotografií vily. Premiéra představení navázala na tradici v minulosti pořádaných kulturních akcí *Musica Lingua Universa*, které jsou místem neformálního setkání zahraničních studentů výměnných programů brněnských vysokých škol. Tato akce je finančně podpořena z prostředků programu LLP Erasmus.

Zasklený obzor byl zařazen i do doprovodného programu Pražského Quadriennale PQ+ a v rámci této soutěže ho diváci mohli zhlédnout ve čtvrtek 23. června 2011 v Průmyslové hale VOŠ a SUPŠ Brno na Francouzské 101.

Petra Kaderková

— *Zasklený obzor* (foto Barry Wan) —

režie: Tanja Miletić Oručević
dramaturgie: Jan Krupa
scénografie: Nevena Milašinović
světla a projekce: Martin Bitala
hrají: Gizem Guçlu, Huseyin Aytug Çelik, Sena Tuğçe Güner, Karolina Krawiec, Maria Beresaluze Espigares, Carlos Alonso Vilches, Emir Zec
produkce: Hana Svobodová

Elektronické databáze Oxford Music Online (Grove Music Online) na JAMU

Po celý rok 2011 má akademická obec JAMU přístup k elektronickým databázím **Oxford Music Online (Grove Music Online)** od vydavatele a producenta Oxford University Press. Jedná se o tyto databáze:

Grove Music Online, která obsahuje **New Grove Dictionary of Music and Musicians**, (2nd Edition, 2001), **New Grove Dictionary of Opera** (1992), **New Grove Dictionary of Jazz**, (2nd Edition, 2001, průběžně aktualizováno) s 50 000 články a 28 000 bibliografiemi

Oxford Companion to Music obsahuje na 8 000 článků z mnoha hudebních žánrů

Oxford Dictionary of Music obsahuje 12 500 článků (z toho 5 000 o skladatelích), které se zabývají všemi hudebními žánry, provozováním hudby apod.

<http://www.oxfordmusiconline.com>

Podrobnější popis databází, průvodce obsahem a možnosti vyhledávání vysvětluje tutorial „GMO_Guided_Tour.pps“ viz stránka OMO na webu knihovny.

http://www.oxfordmusiconline.com/public/media/GMO_Guided_Tour.pps#272,15,TOOLS AND RESOURCES

Databáze Oxford Music Online (Grove Music Online) jsou elektronickým informačním zdrojem (EIZ) pro vědu, výzkum a výuku na JAMU a je určen pouze zaměstnancům a studentům JAMU a výhradně jen pro jejich akademickou potřebu. Jedná se o komerční informační zdroj, který vzhledem k jeho zaměření financovala Hudební fakulta a přístup zprostředkovala Knihovna JAMU.

V rámci počítačové sítě JAMU jsou databáze přístupné přímo; vzdálený přístup po přihlášení (stejně jako do SISu); současně mohou pracovat tři uživatelé.

Přístup z webových stránek knihovny <http://knihovna.jamu.cz>.

Romana Kasperkevičová

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zahraníční pedagogové na HF JAMU v letním semestru 2011

Projekt „Inovace studijního programu Hudební umění Hudební fakulty JAMU“ (reg. č. CZ.1.07/2.2.00/07.0345) pokračoval i v letním semestru 2011. Formou mistrovských kurzů, teoretických seminářů a workshopů se velmi obohacuje běžná výuka. Příležitost získat nové zkušenosti a podněty měly a mít budou opravdu všechny obory. Proto malé ohlédnutí za tím, co bylo a zároveň pozvání k tomu, co nás teprve čeká.

V lednu na Katedře dechových nástrojů vyučoval prof. Akio Koyama na fagot. V rámci své návštěvy nabídl i zajímavý recitál, kde vystoupil za klavírního doprovodu své manželky. V únoru na stejné katedře vedlo mistrovské třídy francouzské dechové kvinteto „Le concert impromptu“ a i v tomto případě měli studenti možnost vidět hudební uskupení na koncertním pódiu. V oboru hra na klarinet se vystřídal dva zahraniční pedagogové. Prvním hostem byla izraelská klarinetistka Shirley Brill a v březnu vyučoval Američan John Peter Russo. Studenti hoboje měli unikátní možnost účastnit se výuky francouzského profesora hoboje Pařížské a Ženevské konzervatoře, legendárního sólisty, komorního hráče a dirigenta Maurice Bourgea. Jeho týdenní mistrovské kurzy vyvrcholily páteční přednáškou o výrobě hoboje a odpoledním koncertem. Katedru dechových nástrojů navštívil světoznámý trombonista *Joseph Alessi*, francouzský trumpetista Guy Touvron a Kazimierz Machala z Polska v oboru hra na lesní roh.

Výuku Katedry strunných nástrojů, konkrétně studentů houslové hry, zpestřil prof. Edward Zienkowski z vídeňské Universität für Musik und darstellende Kunst. Velkým

přínosem byly i kurzy kontrabasisty Arniho Egilssona a kytaristy Aniella Desideria.

Na Katedře klávesových nástrojů vyučovali prof. Eugen Indjic z Francie a prof. Daniel Buranovský ze Slovenska. V květnu proběhl poslední mistrovský kurz věnovaný klavíru, který vedl prof. Avner Arad.

Na Katedře zpěvu vedla mistrovské kurzy Regina Renz-Jürgens z Rakouska a na počátku května měli studenti jedinečnou příležitost podělit se o zkušenosti slovenské operní sólistky Gabriely Beňačkové.

Ve spolupráci s festivalem JazzFestBrno se mohli studenti Katedry jazzové interpretace zúčastnit workshopů dvou jazzových ansámbľů fungujících na současné scéně. Jednalo se o skupiny The Stoner ze Švédska a Dan Weiss Trio z USA.

Katedra kompozice a dirigování měla také příležitost k nadstandardnímu vzdělávání. Studenti dirigování navštěvovali týdenní intenzivní mistrovské kurzy s dirigentem *Zsoltem Nagym*. V oblasti kompozice a improvizace se uskutečnily přednášky a workshopy Dr. Martina Erdmanna, Christophera Williamse a Willa Guthrie. V průběhu května a června přijeli ještě Rainer Wiens, Ganesh Anandan, George Cremaschi, Ruth Barberán, Alfredo Costa Monteiro.

První květnový týden byl na HF JAMU věnován mj. barokní hudbě. Hosty byli prof. Greta Haenen z Německa a Marc Vanscheeuwijck z USA. Pokračování mistrovských kurzů v oblasti staré hudby proběhlo na začátku června. Vyučovali prof. Jesper B. Christensen (generálbas) ze Švýcarska a prof. Eva Maria Pollerus (cembalo) z Rakouska.

Na začátku května byl pro studenty všech kateder připraven týden teoretických přednášek významného anglického hudebního teoretika Lionela Pikea. Témata jeho přednášek byla různorodá a vybrat si mohl skutečně každý.

— Mistrovský kurz Maurice Bourgea (foto Johana Obršlíková) —

— Jazzová kapela The Stoner (foto Johana Obršlíková) —

Poprvé za dobu trvání projektu se na Hudební fakultě uskutečnily i semináře kulturního managementu. Jednalo se o přednášky prof. Javiera Stanziole z University of Leeds, který se zaměřil na způsob evaluace uměleckých výsledků a tvorbu potřebných argumentů k obhajobě umění na veřejnosti. Druhým přednášejícím byl rakouský odborník na kulturní politiku Michael Wimmer. Do konce roku nás navštíví ještě prof. Calvin Taylor (také pedagog University of Leeds). V červnu přijel na Katedru operní režie a hudebního manažerství známý operní režisér David Radok. Byla to

důstojná tečka za bohatou řadou všech mistrovských kurzů a seminářů, které se v letním semestru uskutečnily.

Projekt, který je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR, bude probíhat do konce kalendářního roku 2011 a nabídne tedy ještě v zimním semestru nadcházejícího akademického roku mnoho dalších příležitostí k získání nových, zajímavých zkušeností pro všechny studenty Hudební fakulty.

Johana Obršlíková

Prof. Lionel Pike na HF JAMU

Shodou okolností spolu s ansámblem nedávných absolventů naší školy vracejících se ze zahraničního koncertu přiletěl z Londýna do Brna prof. Lionel Pike, aby ve dnech 2.–5. května vyučoval na HF JAMU v rámci projektu Inovace studijního programu Hudební umění Hudební fakulty JAMU (Reg. č. CZ1.07/2.2.00/07.345) v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR. Tento stále vitální, zanícený hudebník je absolventem University of Oxford v oborech kompozice a varhany a emeritním profesorem Royal Holloway College, University of London, kde plných čtyřicet let (1965–2005) působil jako pedagog, varhaník a sbormistr, a čtyři roky byl také děkanem Hudební fakulty University of London. Publikoval celou řadu odborných článků a knih, připravil notové edice děl Henryho Purcella a vokální polyfonie. Do Brna, kde už dříve dvakrát se sborem vystupoval, přijel se svou nedávno vydanou edicí Tudorovské hudby, kterou přiblížil hned na prvním semináři určeném zejména pro sbormistry. Zabýval se editor-
skými a hlavně interpretačními problémy anglické hudby

16. a počátku 17. století a to nejen teoreticky, ale i prakticky – adepti sbormistrovství se svými pedagogy museli během výuky také zpívat. (Mimochodem Lionel Pike zakoupil a předem poslal výtisky své edice, kterou tak mohou mladí sbormistři využít v praxi.) Na dalším semináři představil anglické sborové tradice ve 20. století, hlavně různé přístupy, styly zpěvu a vývoj katedrálních a univerzitních těles, doplněné o hudební ukázky. Tudorovská a Stuartovská polyfonie a její místo v evropské hudbě – to bylo téma Angličanovy střední přednášky a poslechového semináře. Jeho závěrečná přednáška přiblížila tři velikány anglické hudby 20. století Ralpa Vaughana Williamse, Herberta Howelse a Roberta Simpsona (a to i ve srovnání s hudbou královské svatby, kterou měli všichni v čerstvé paměti). Je potěšitelné, že semináře a přednášky se setkaly s velkým ohlasem studentů, absolventů HF JAMU i několika mimoškolních zájemců. Kromě svého pracovního programu navštívil anglický profesor jednak zkoušku komorního sboru, na kterou byl pozván, jednak dva koncerty Hudební fakulty JAMU, které ho nesmírně zaujaly, a také Památník Leoše Janáčka.

Jana Slimáčková

— Profesor Lionel Pike při výuce na HF (foto Johana Obršlíková) —

Vzácná návštěva

16. května se v naší škole uskutečnila mimořádná událost. Žestové oddělení dechové katedry přivítalo v aule JAMU významného hosta. Byl jím nejlepší světový trombonista současnosti Joseph Alessi. Tento vynikající instrumentalista je více než dvacet let sólopozounistou Newyorské filharmonie a stejně dlouho vyučuje také na Julliard School of Music v New Yorku. Díky tomu, že se jeden z nejlepších světových orchestrů v průběhu května nacházel na evropském turné, podařilo se najít jeden volný den v nabitém programu pana Alessiho a přivést jej alespoň na pár hodin z Vídně do Brna. Že se jednalo o skutečně nevídanou záležitost, dokazovala i skutečnost, že již půl hodiny před zahájením byly všechny prostory u auly zcela přeplněné nedočkavými kantory i studenty, kteří neváhali přicestovat stovky kilometrů, aby mohli na vlastní oči spatřit, ale hlavně slyšet svůj idol a vzor několika generací trombonistů. Kolemjdoucí nezainteresovaní studenti a pedagogové JAMU jen nevěřícně kroutili hlavami, a když se dověděli, že celý ten obrovský dav je tvořen pouze trombonisty, jen sotva tomu mohli uvěřit. Ano, byla to skutečně událost pro trombonisty srovnatelná s návštěvou papeže pro věřící. Není tedy divu, že workshop navštívila i početná delegace z Prahy, Bratislavy a dokonce z polského Krakova. Především však byla určena studentům JAMU, kteří ji také navštívili v hojném počtu.

V dopoledním programu nejdříve pan Alessi prozradil několik triků ze své dílny, předvedl studentům, jak se rozehrává, jak pracuje na udržení tónové kvality a představil

několik metodických příruček, které by měly sloužit ke každodenní „hygieně“ aktivního pozounisty. Později ponechal také prostor pro dotazy ze strany studentů a kantorů a musím dodat, že otázek byla celá řada. Krátce před polednem pak v praxi předvedl, jak dobře mohou fungovat jeho rady a zahrál sice kratší, ale zato velmi zajímavý recitál. Ohromené publikum pak opustilo sál pro polední přestávku, aby se později vrátilo k dalšímu pokračování mistrovských kurzů. Před školou se ještě několik hloučků vyfotografovalo s ikonou trombonové komunity a po obědě se již představili profesoru Alessimu studenti naší školy. Nutno podotknout, že to pro ně nebylo jednoduché vystoupit před zcela zaplněným sálem, obzvláště když v publiku seděli z převážné většiny samí pozounisté, ale naši studenti podali výborné výkony a Joseph Alessi zhodnotil trombonovou třídu JAMU velmi kladně, dokonce ji postavil na vyšší úroveň než například třídu z mnichovské Hochschule für Musik, kterou navštívil jen pár dní před příjezdem do Brna.

Domnívám se, že celá akce nesmírně přispěla k motivaci všech zúčastněných k dalšímu zanícenému studiu a jsem nesmírně šťasten, že díky štedré podpoře Evropského sociálního fondu pro rozvoj vzdělávání se podařilo tento trombonový svátek uspořádat. Moje poděkování patří i slečnám Poláškové, Obršlíkové a Koňárkové za pomoc při organizaci a v neposlední řadě také doc. Goliášové za podporu při zrodu této myšlenky a doc. Ryšánkové za klavírní doprovod recitálu. Nezbývá než doufat, že se na půdě Hudební fakulty JAMU opět brzy dočkáme podobné vzácné návštěvy.

Robert Kozánek

— Před zaplněným sálem koncertuje Joseph Alessi se studenty HF; na obrázku vlevo také doc. Robert Kozánek, u klavíru doc. Ryšánková (foto Johana Obršlíková)

Vzdělávání zaměstnanců JAMU v plném proudu

Svůj první půlrok završil projekt Vzdělávání zaměstnanců JAMU (reg. č. CZ.1.07/2.2.00/15.0044) spolufinancovaný z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR.

Kromě stále probíhajících celoročních jazykových kurzů zaznamenal pozitivní ohlas také týdenní intenzivní jazykový kurz angličtiny v prvním únorovém týdnu na téma English Sketches. Další intenzivní kurzy angličtiny jsou plánovány již tradičně v letních měsících mimo město Brno.

S velkým zájmem se setkala školení Vysokoškolského práva zaměřené na základy práva a právo občanské a přesvědčilo o tom, že mezi zaměstnanci je silná poptávka po znalostech z této oblasti. Účastníci si chválili praktické využití nabytých vědomostí nejen v pracovním procesu, ale i v osobním životě.

Nejen pro pedagogy byl zorganizován seminář na téma Studentského informačního systému, především administrativním pracovníkům byl určen kurz ekonomického systému SAP pro nové zaměstnance a začínající pedagogové měli možnost se zúčastnit týdenního cyklu přednášek Základů

Na Hudební fakultě se uskutečnila doktorandská konference

Na Hudební fakultě JAMU studuje v současnosti 32 doktorandů, z nichž někteří vystoupili na konferenci 5. května, zaměřené na problémy spojené s jejich studiem a způsoby jejich zvládnání. Jako první shrnul problémy, které jej během studia potkaly, posluchač 4. ročníku Štěpán Filípek. Pro téma jeho disertační práce zaměřené na violoncellovou tvorbu Krzysztofa Pendereckého byla důležitá studijní stáž na krakovské akademii, kde získal obsáhlou literaturu o díle Pendereckého a posléze i kontakt na samotného skladatele.

Dirigent Gabriel Rovňák (1. ročník) zaujal referátem, který otiskujeme na str. 20 tohoto Občasníku. Flétnistka Kristina Vaculová (1. ročník), která zkoumá přínosnost světových i českých flétnových škol, hovořila o školách Rudolfa Černého, Františka Malotína a Lubomíra Kantora se zdůrazněním jejich přínosu i případných problémů. Operní režisér Tomáš Studený (1. ročník) hovořil o svém obsáhlém projektu věnovaném opernímu herectví, který zpracovává v rámci dvouletého grantu. Houslistka Lucia Kopsová (rovněž

1. ročník) překvapila přítomné svými informacemi o tom, jak blízké si byly v 18. století a na počátku 19. století housle s kytarou. Dvě studentky 2. ročníku, Alice Rajnohová a Martina Juhaňáková, hovořily o praktických problémech, s nimiž se setkaly při studiu díla brněnských skladatelů Vítězslavy Kaprálové a Františka Schöftra. A poslední ze zúčastněných, varhaník Lukáš Hurtík ze 3. ročníku, shrnul problematiku v půvabném fejetonu, který uveřejňujeme na poslední straně Občasníku.

Jindřiška Bártová

Životní jubilea pedagogů a zaměstnanců JAMU v roce 2011

leden

prof. Mgr. Zoja Mikotová
Ing. Igor Knězek

únor

prof. Zdeňka Brettschneiderová
prof. PhDr. Silva Macková
prof. Arnošt Parsch
Marie Sliacka

březen

Danuše Slezáková
Hana Spurná
Jana Jurčková
prof. Jozef Podhoranský
prof. Lubomír Mátl

duben

Alena Francová
odb. as. MgA. Miloš Vacek
Helena Hédlová

květen

Ing. Jan Búřil
Ida Ryglová

červen

doc. MgA. Ladislav Kyselák
doc. MgA. Zbyněk Srba, Ph.D.
Ing. Alois Havlíček
František Holub
prof. Pavel Švanda

červenec

Ing. Emil Wojtek
Mgr. Jaromír Novotný
Mgr. Jarmila Hrabalová, Ph.D.
prof. MgA. Ing. Ivo Medek, Ph.D.

srpen

Mgr. Aleš Zábaj

září

prof. MgA. Arnošt Goldflam
RNDr. Matuš Jakabčic
Vilma Vránová

říjen

doc. MgA. Jana Goliášová
odb. as. MgA. Zdeněk Šmukař

listopad

prof. PhDr. Bořivoj Srba
Jarmila Grögerová
prof. MgA. Jindřich Petráš
Marta Kolocová
doc. Mgr. Jana Preková

prosinec

Antonín Novák
Magdalena Spílková

vědecké práce, který byl pořádán Akademií věd ČR. Kurz Photoshopu se zaměřil na potřeby pedagogů scénografie, přesto jej se zájmem absolvovali i další zaměstnanci.

Aktuální informace o plánovaných školeních naleznete vždy v Aktualitách na stránkách www.jamu.cz, informace o projektu v sekci Projekty EU (<http://esf.jamu.cz/projekty-jamu/0044.html>). Případné dotazy směřujte na projektovou manažerku Ing. Danu Horníčkovou, hornickova@jamu.cz, 542 591 134.

Šárka Kusáková

Vážená pani profesorka, milí kolegovia – doktorandi

Témou tohto príspevku majú byť problémy, s ktorými som sa stretol pri písaní mojej dizertačnej práce. Začnem však, paradoxne, veľkým šťastím. Tým šťastím je fakt, že sa mi podarilo pre moju prácu zaobstarať obrovské kvantum materiálov, ktoré je potrebné spracovať. Sám dirigent Zdeněk Košler, ktorého život a dielo sú hlavnou témou mojej práce, si totižto viedol podrobné záznamy o svojich uskutočnených projektoch. Vďaka absolútne nezvyklej záľube pána dirigenta v spisovaní kroniky, sa zachovali obsažné prameňe, ktoré mám k dispozícii. Dnes sa preto zaoberám najmä otázkou, ako spracovať množstvá materiálov a napísať moju prácu tak, aby oslovila čo najširšie publikum. Snažím sa nájsť a využiť prostriedky, ktoré budú smerovať ku kvalitatívne hodnotnej práci, ktorá zaujme profesionálov v tejto oblasti, avšak ani milovníci pútavého textu nechcem, aby zostali bokom. Skrátka povedané – ako kvantum faktografie poprepájať silnou niťou zaujímavého čítania. Je mi jasné, že balans na poliach estetických nemusí byť vždy ovenčený úspechom a občas sa vie vymknúť spod kontroly. Preto hľadám vo svojich riadkoch ten správny pomer faktografie a „sujetu“, ktoré sú bez vzájomnej kombinácie v biografickom materiály zárukou suchého a nezaujímavého textu.

Na riešenie problému môžeme využiť niekoľko inšpiračných zdrojov. Spoločnosť Google vyvinula a uviedla na trh službu Google Analytics, ktorá sa zaoberá analýzou návštevnosti webových stránok a poskytuje vám o vašich stránkach detailné informácie o správaní sa ich návštevníkov. Keďže stránky Bratislavského chlapčenského zboru, s ktorým spolupracujem, navštevujú v niektorých dňoch aj desiatky ľudí, je to už komunita, od ktorej sa dá niečo odkukať. Pri hľadaní paralel medzi zborovým telesom a dirigentom Košlerom ich nachádzam vo fakte, že stránky (a raz moju dizertačnú prácu) si otvoril záujemca o informácie z oblasti kultúrneho života s cieľom dozvedieť sa podrobnosti o predmete záujmu. Postupne som na úvodnú stranu zborových stránok zadával rôzny druh obsahu a sledoval som správanie ľudí (čiže percento, ktoré na obsah kliklo, percento ktoré stránky opustilo už po otvorení úvodnej stránky atď.). Výsledok tohto jednoduchého prieskumu bol nesmierne zaujímavý. Dĺžka pobytu na stránkach bola skutočne determinovaná obsahom úvodnej strany a jej spracovaním. Buď návštevníka zaujala a šiel ďalej, alebo odišiel preč a už sa nevrátil. Vyplyva z toho, že záujem čitateľa – hoc stránky otvoril práve z dôvodu hľadania informácii o umeleckom telese – je determinovaný ich spracovaním. Google Analytics samozrejme nemôže priniesť štatistiku čítanosti riadkov, ktoré som práve v počítači napísal a už vôbec nie mojej dizertačnej práce. Vnukol mi však inšpiráciu snažiť sa, aby každá jej strana obsahovala momenty, ktoré „donútiť“ čitateľa čítať ďalej. Aká by mohla byť cesta k dosiahnutiu tohto cieľa?

Prvou možnosťou je aktívne sledovať dianie na poli umeleckých biografii a inšpirovať sa dielom už napísaným. Z veľkých európskych spisovateľov upriamim vašu pozornosť na nositeľa Nobelovej ceny za literatúru, hudobného historika a esejistu Romaina Rollanda. Jeho životopis Beethovena,

Michelangela či Lva Nikolajeviča Tolstého sú v zlatom fonde biografickej beletrie. Po inšpirácii však netreba chodiť až do Francúzska, ba ani siahat' po diele nežijúcich autorov. V poslednej dobe ma totižto veľmi zaujalo dielo českého scenáristu filmu Amadeus, spisovateľa, hudobného historika a potomka Gustava Mahlera, Zdeňka Mahlera. Táto vzácna osobnosť českej hudobno-vedeckej scény sa zapísala zlatým písmom do biografických katalógov knižníc, ktoré obsahujú Mahlerove diela o T. G. Masarykovi, A. Dvořákovi, B. Smetanovi a ďalších významných osobnostiach českej kultúry. Hoci je občas Mahlerovi vytýkaný prílišný pátos, jeho spisba priviedla k záujmu o históriu a osobnosti českej hudby nejedného laického záujemcu a prehĺbila vedomosti mnohých náročných čitateľov. Inšpirácia už napísaným dielom však nemusí byť jediným zdrojom poznania v oblasti formy a obsahu diela.

Slovenský popularizátor vedy Martin Mojžiš odpovedal na otázku, v ktorej sa ho novinár pýtal, akým spôsobom sa dopracováva ku svojim popularizačným textom, ktoré vedia osloviť široké spektrum laickej i odbornej verejnosti. Mojžiš pre časopis .týždeň s úsmevom odpovedal: „ ... to čo napíšem, dám najskôr prečítať kolegom v práci, potom svojmu otcovi, manželke a napokon 17-ročnému synovi. Keď si text prečítajú, vezmem na vedomie ich pripomienky a prepracujem ho podľa nich. Až mu napokon rozumie každý a zaujme ho, tak viem, že som vyhral a môže ísť von.“ Podobný princíp sa mi osvedčil aj pri písaní absolventskej práce. Časť kontakt s cieľovou skupinou a živé vnímanie jej podnetov už počas písania je preto podľa môjho názoru ďalším milníkom na ceste k vytvoreniu zaujímavej práce. Záverom tejto časti môjho príspevku však chcem upozorniť, že sa v žiadnom prípade nejedná o kalkuláciu s prostriedkami gýča, ale o úprimnú snahu o hľadanie a využitie všetkých dostupných hodnotných smerov a foriem vytvárania umeleckého textu.

Ďalšia problematická oblasť bude technického charakteru. Novozriadené webové stránky www.zdenek-kosler.cz, na ktorých prinášam informácie o prebiehajúcom výskume takpovediac v reálnom čase, chcem obohatiť krátkym neobjaveným filmom o dirigentovi Košlerovi z roku 1983. Pred mnohými rokmi som ho zachytil nadržanom vo vysielaní Českej televízie. Ako teda film dostať na webové stránky? V priebehu práce na zverejnení som narazil na problém, ktorý je zatiaľ neprekonateľný. Materiál je v správe Fondu pre podporu a rozvoj českej kinematografie, v zastúpení Zlínskych ateliérov značky Bonton. Našťastie nemusím písať o finančných limitoch možností uvedenia filmu – problém je úplne v inej sfére. Ateliéry Bonton si stanovili podmienku možnosti sledovania filmu iba pre divákov v Českej a Slovenskej republike. A to je možné len s použitím filtra IP adres na serveri, kde je video uložené. Žiaľ, zatiaľ sa mi nedarí nájsť server, ktorý by uvedenú službu ponúkal a bolo tak možné s ním začať rokovanie o umiestnení filmu.

Problematických oblastí pri písaní práce však môže byť viac. Od hľadania inšpirácie ku každodennému písaniu, až po riešenie konkrétnych problémov či komunikáciu s riaditeľmi, šéfmami a ostatnými majiteľmi kľúčov k informáciám a službám, ktoré tak veľmi potrebujeme. Želám všetkým veľa úspechov pri ich prekonávaní a dobrý kompas pri hľadaní tej správnej cesty. Ďakujem za vašu pozornosť!

Gabriel Rovňák

Divadelní svět Brno 2011

Letos se už podruhé uskutečnil v Brně mezinárodní divadelní festival Divadelní svět Brno, a to v termínu od 27. května do 3. června 2011.

Součástí festivalu Divadelní svět Brno se staly i některé akce brněnských divadel, jež byly v minulosti pořádány samostatně. Patří mezi ně i *Noc kejklířů*, která – stejně jako loni – festival zahájila. *Noc kejklířů* již tradičně probíhala na Zelném trhu a v přílehlém okolí a to 27. května. Mezi nejvýraznější hosty *Noci kejklířů* patřilo maďarské nezávislé divadlo T.A.P. Nechyběla již tradiční vystoupení brněnských divadel, která nabídla hudební pásma složená ze svých představení. Opera Národního divadla Brno vystoupila v prostorách podzemí, kde v jedinečné site-specific úpravě předvedla ukázky z chystané opery *La Dafné*. Součástí *Noci kejklířů* bylo také již pravidelné vystoupení studentů DIFA JAMU (obor muzikálového herectví) pod vedením Dady Klementové, letos s pásmem písní „Ansámblová všeho chuť“.

Každý ročník festivalu Divadelní svět Brno je věnován významné žijící osobnosti světového divadla, tvůrci, v jehož životě se postoj občanský organicky propojuje s jeho aktivitou uměleckou a jehož tvorba má nejen světový rozměr estetický ale i etický. Zatímco první ročník festivalu byl dedikován Václavu Havlovi, ten letošní byl věnován světovému divadelnímu režisérovi Peteru Brookovi. Britský režisér byl v Brně zastoupen hned dvěma ze svých posledních inscenací, a to „*Warum Warum*“ a „*Magická flétna*“. Příjezd inscenace *Magická flétna* do Brna byl jednou z největších divadelních událostí posledních let. Netradiční zpracování Mozartovy opery za doprovodu jediného klavíru představil francouzský soubor **Bouffes du Nord v režii Petera Brooka** 2. a 3. června 2011 na Hudební scéně Městského divadla Brno.

Osobnost Petera Brooka inspirovala také dramaturgii hlavního programu festivalu – v návaznosti na hlavní směry jeho celoživotní tvorby byl festival programově orientován na moderní interpretaci Shakespearova díla a antropologickou rozmanitost lidských kultur. Namátkou jmenujeme alespoň soubor *Fabrique des Petites Utopies* s jeho vystoupením „*Kaina Marseille*“, „*Hamlet*“ v podání italského Teatro

— Slavnost masek 2010 (foto Ondra Vodička) —

dell Carretto nebo „*Jak se vám líbí*“ skupiny Csiky Gergely z Maďarska.

Řada produkcí hlavního programu se odehrála v netradičních prostorách. Na brněnském výstavišti rozložila svůj karmión francouzská skupina *La Fabrique*, v Denisových sadech vyrostla římská aréna divadla *la Licorne Theatre* a v Klubu Fléda se představil soubor *Farma v jeskyni*.

Zahajovací představení festivalu „*Sen noci Shakespearovské*“ se odehrálo na nádvoří hradu Špilberk v sobotu 28. května 2011. Šlo o scénickou koláž poskládanou z úryvků všech Shakespearových her a v nastudování spolupodávajících divadel.

Součástí festivalové nabídky byly také originální produkce z oblasti nezávislé scény z České republiky i zahraničí. Na náměstí Svobody vyrostla festivalová kavárna, v jejíž blízkosti se odehrávala odpolední představení a také větší večerní produkce (například polský *Fjuza Teatr* nebo maďarské *Fashion Theatre*).

Závěrečným vyvrcholením festivalu byla již tradiční *Slavnost masek*.

Více informací o festivalu Divadelní svět Brno najdete na www.divadelnisvet.cz.

Petra Vodičková

Z nových přírůstků knihovny JAMU

Knihy

- Broch, Hermann: *Román – mýtus – kýč*. 2009.
Cage, John: *Silence*. 2010.
De Botton, Alain: *Umění cestovat*. 2010.
De Botton, Alain: *Útěcha z filozofie*. 2010.
Cinger, František: *Arnošt Lustig zadním vchodem*. 2009.
Conrad, Joseph: *Před očima západu*. 2011.
Mudrová, Ivana: *Tři anglické lásky*. 2010.
Nouza, Zdeněk: *Miloslav Kabeláč*. 2010.
Návrátová, Jana: *Tanec v České republice*. 2010.
Tendence v současném myšlení o divadle, Ad honorem prof. PhDr. Ivo Osolsobě. 2010.

Hudebniny

- Bernstein, Leonard: *Mass*. 1971.
Mauro, Giuliani: *Rossiniana No. 6 op. 124*. 1986.
Koželuh, Leopold: *Souborné vydání sonát pro klavír I + II*. 2010/2011.
Aguado, Dionisio: *Trois rondos brillants*. 1985.
Gregoire Brayssing – *Sechs Fantasien für die vierchörige Gitarre aus „Quart livre de tabulature de Guitare“*. 1989.
Orff, Carl: *Carmina burana*. 1996.
Saint-Saëns, Camille: *Violoncellokonzert Nr. 1 a-moll, op. 33 Klavierauszug*. 2002.
Dvořák, Antonín: *Mše D dur, op. 86*. 2000.
Chansons francaises. 1995.
Wiggins: *Pieces of eight, op. 157*. 2009.
Nové přírůstky do fondu na adrese <http://dokumenty.jamu.cz/knihovna/rss/>

Mladá a experimentující scéna ŠPÍL-BERG 2011

(IX. ročník regionálního kola postupových divadelních přehlídek

Mladá scéna a Šrámkův Písek)

Ateliér Divadlo a výchova DIFA JAMU, občanské sdružení Kšandy a Studio dramatické výchovy Labyrint ve spolupráci s organizací NIPOS-ARTAMA Praha pořádaly ve dnech 23.–26. března 2011 regionální kolo postupových divadelních přehlídek Mladá scéna a Šrámkův Písek pod společným názvem ŠPÍL-BERG 2011. Letos to byl již devátý ročník. ŠPÍL-BERG je postupová soutěžní přehlídka s právem doporučení do národního kola přehlídky studentského divadla Mladá scéna, konaného v Ústí nad Orlicí a do národního kola přehlídky experimentujícího divadla Šrámkův Písek, konaného v Písku.

Hlavním smyslem přehlídek je podpora a kultivace činnosti amatérských divadelníků a jejich vzájemná inspirace. Neoddělitelnou součástí přehlídky jsou již několik let rozborové diskuse, které moderovali studenti Ateliéru Divadlo a výchova, a do které se zapojili hrající soubory, diváci i lektorský sbor, který pracoval ve složení Radvan Pácl (Činoherní klub Praha), Hana Galetková (Theatr Ludem Ostrava)

— Regina Břeclav – Na Betlém! (foto: Veronika Rodriguezová) —

a Miloš Maxa (SDTA Lužánky, Brno). Diskusní dílny reflektují dojmy diváků i hrajících souborů a cílem těchto dílen je prohlubovat informace o jednotlivých představeních jak vzhledem k divákům, tak vzhledem k účinkujícím, a tím inspirovat a pomáhat mladým divadelníkům v jejich dalším divadelním snažení.

Letos bylo do programu zařazeno 14 souborů z celé Moravy, celkově se přehlídky zúčastnilo přes tisíc návštěvníků. V hledišti brněnského Kabinetu múz usedli žáci brněnských středních škol, studenti Ateliéru Divadlo a výchova Divadelní fakulty JAMU, zúčastněné soubory a jejich přátelé.

Do národního kola v linii studentského divadla v Ústí nad Orlicí lektorský sbor doporučil autorskou inscenaci „K. H. M.“ divadelního souboru Regina (gymnázium Břeclav) a inscenaci *Brno, Paříž a zpět* divadelního souboru Rozplizlá Blizna (gymnázium Matyáše Lercha Brno). V linii Šrámkův Písek byla doporučena inscenace *Na Betlém!* souboru Regina (gymnázium Břeclav). Další ocenění získal soubor z Veselí nad Moravou, ze ZUŠ Třinec a z Cyrilometodějského gymnázia a SOŠPg Brno. Poslední dva pracují pod pedagogickým vedením absolventek Ateliéru Divadlo a výchova.

Akce probíhala za finanční podpory Statutárního města Brna, Jihomoravského kraje, Ministerstva kultury ČR a Ministerstva školství a tělovýchovy ČR.

Za podporu a pomoc při organizaci děkujeme školnímu klubu „Dalibar“, technickým zaměstnancům DIFA JAMU, pedagogům a studentům Ateliéru Divadlo a výchova.

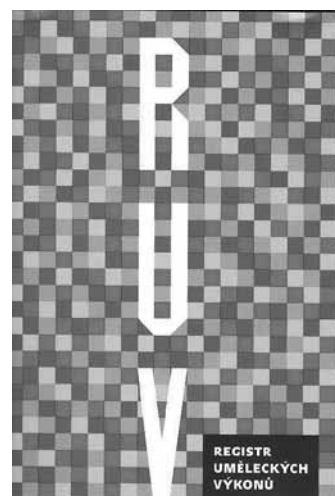
Přehlídkovou atmosféru je možno si připomenout a všechny důležité informace zjistit na www.spil-berg.jamu.cz, kde je program, fotografie i recenze jednotlivých inscenací. Přehlídka byla propagována prostřednictvím Brněnské televize (www.b-tv.cz – pořad Vlna z Brna) a rádia Krokodýl.

Veronika Rodriguezová

Publikace Registr uměleckých výkonů

V galerii GAMU se 24. března tohoto roku uskutečnil křest publikace *Registr uměleckých výkonů*, kterou vydalo nakladatelství AMU. Publikace je společným výstupem uměleckých škol a fakult zapojených do Centralizovaného rozvojového projektu MŠMT s názvem Registr výsledků tvůrčí umělecké činnosti a Metodika hodnocení výsledků tvůrčí umělecké činnosti. Cílem projektu je pokusit se formulovat argumenty a měřítka pro spravedlivější rozdělování peněz ze státního rozpočtu ve prospěch českého vysokého uměleckého školství. Přestože je tvůrčí a umělecká činnost součástí poslání českých vysokých škol, je současnou společností akcentována zejména podpora výzkumu, vývoje a inovací. Autoři publikace shrnují zprávy o motivacích vzniku a průběhu prvního roku projektu, zabývají se otázkami financování a mezinárodními souvislostmi problematiky. Publikace se ve své rozsáhlejší části věnuje problematice vysokoškolského vzdělávání v jednotlivých uměleckých oborech. Publikace je hmatatelným výstupem projektu, v dalším čísle Občasníku JAMU Vás budeme informovat o méně hmatatelných úspěších konsorcia uměleckých vysokých škol a fakult, které poprvé v počtu patnácti subjektů koordinovaně působí na vysokoškolskou vzdělávací politiku v České republice pod vedením prof. Miloslava Klímy.

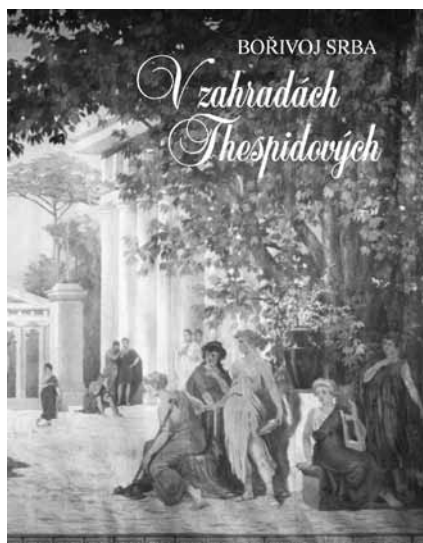
Blanka Chládková

Zelinský, Miroslav a kol.: *Registr uměleckých výkonů*. Praha : Akademie múzických umění, 2010. ISBN 978-80-7331-175-9.

Malá poznámka ze Zahrady Thespidovy

V knize prof. PhDr. Bořivoje Srby, DrSc., V zahradách Thespidových jsou soustředěny autorovy studie z let 1963–2010 týkající se problematiky vývojových proměn jevištního výtvarnictví v XIX. století v Čechách a na Moravě, a to s přihlédnutím k obecnému vývoji evropského divadelnictví. Tuto problematiku, zejména pak otázky související s takovými proměnami i v oblasti jeho programování v rovině tematické i s proměnami technického uspořádání kulísové scény, autor v obsažené monografii zkoumá především s přihlédnutím k jevištní tvorbě někdejšího Nostitzského, od přelomu století

Stavovského národního divadla, a to v prvních osmdesáti letech jeho existence, kdy se v něm rozvíjel českojazyčný divadelní provoz, dále Královského zemského českého divadla v době jeho „prozatímnosti“ a konečně téhož divadla v prvním dvacetiletí jeho působení v nově vybudovaném českém Národním divadle v Praze. Činí tak i v souvislosti s vývojem zobrazování dramatických prostředí v různých dalších oborech divadelní tvorby (např. v souvislosti s vývojem zobrazovacích postupů v dramatické tvorbě samé, včetně tvorby operní a baletní, ale také v souvislosti s vývojovými proměnami stylového vyjadřování výtvarného umění). Speciální pozornost přitom věnuje i některým významným inscenacím těchto divadel, např. scénickému provedení děl Giacoma Meyerbeera a dalších autorů ze skladatelského okruhu tzv. „velké opery“, dále děl Glinkových, Smetanových, Dvořákových, Tylových atp.

Jedná se o původní studie zčásti již publikované v odborném tisku, zčásti prvotně uveřejňované právě zde, tvořící nový celek, který je uspořádán nikoli jen sborníkovým způsobem, ale který se vyznačuje i mnoha zvláštními vnitřními vazbami. Studie již dříve otiskované zde vesměs nejsou uveřejněny v jejich někdejší publikované, redakčně namnoze silně krácené podobě, ale v jejich verzi k publikaci svého času zadávané, tedy i s eliminovanými částmi, zároveň však s novými zpřehledňujícími škrty. V případě některých studií bylo pro navození čtenářovy představy o časových průbězích popisovaného dění zapotřebí vyčlenit z nich partie odkazující k obecnostem anebo k událostem, které jim předcházejí, a vytvořit z nich nové krátké kapitoly, které výklad srovnávají do potřebných chronologických relací. Dosud nezveřejněné studie byly podrobeny obdobným zásahům vedeným zřetelům k logickému uspořádání celku. Všechny studie si však podržují jistou výkladovou autonomnost, z níž – pokud jsou postaveny volně jedna vedle druhé – mohou vyplynout také nové významy, které zcela jednotně prokomponovaný narativní útvar není vždy disponován v příslušném rozsahu sdělit.

Martina Procházková

Srba, Bořivoj: *V zahradách Thespidových : K vývojové problematice českého jevištního výtvarnictví XIX. století.* Brno : Janáčkova akademie múzických umění, 2010. Edice Acta musicologica et theatrologica sv. 17. ISBN 978-80-86928-62-3.

Noví profesoři a docenti JAMU

prof. MgA. Rostislav Hališka, HF
prof. MgA. Miloslav Jelínek, HF
doc. MgA. Robert Kozánek, HF

Autoři Občasníku 2011/I:

prof. PhDr. Jindřiška Bártová, pedagožka HF
Bc. Josef Blažek, DiS., knihovna JAMU
prof. František Derfler, pedagog DIFA
Renata Freisová, HF
Patricia Glinská, DIFA
Alena Hájková, DIFA
Hana Hřebačková, DIFA
MgA. Lukáš Hurtík, HF, doktorské studium
MgA. Blanka Chládková, proděkanka DIFA
MgA. Petra Kaderková, zahraniční oddělení DIFA
PhDr. Romana Kasperkevičová, knihovna JAMU
doc. Mgr. Jan Kolegar, pedagog DIFA
MgA. Petra Koňárková, zahraniční oddělení HF
doc. MgA. Robert Kozánek, pedagog HF
David Kříž, HF
Ing. Šárka Kusáková, projektová kancelář JAMU
BcA. Johana Obršlíková, HF
Ing. Ivana Oulehlová, studijní oddělení DIFA
Alexandra Anna Pátková, DIFA
BcA. Kamila Pětrašová, HF
Tomáš Pilař, HF
prof. PhDr. Miroslav Plešák, pedagog DIFA
Mgr. Martina Procházková, Kabinet pro výzkum divadla a dramatu DIFA
Mgr. Veronika Rodriguezová, pedagožka DIFA
MgA. Gabriel Rovňák, HF, doktorské studium
Mgr. Jana Slimáčková, Ph.D., pedagožka HF
MgA. Lucie Šnajdrová, oddělení vnějších vztahů DIFA
MgA. Kristina Vaculová, HF, doktorské studium
MgA. Ondřej Vodička, tajemník DIFA
MgA. Petra Vodičková, DIFA, doktorské studium

Autoři fotografií:

Jan Dvořák, Petr Francán, Lucie Harapátová,
Petra Kaderková, Jef Kratochvil, Jakub Kříž,
Šárka Kusáková, Pavel Nesvadba,
Johana Obršlíková, Veronika Rodriguezová,
Ondřej Vodička, Barry Wan

OBČASNÍK JAMU 2011/I

Redakčně připravili

Zdeňka Stejskalová a Miroslav Plešák
za spolupráce Jindřišky Bártové

E-mail: stejskalova@jamu.cz

Grafická úprava a sazba:

Donato, Šaracova 2, Brno

Tisk: Ediční středisko JAMU

www.jamu.cz/organizacni-struktura/edicni-stredisko/

Téměř fejeton (příspěvek z doktorandské konference HF JAMU 5. 5. 2011)

Když se člověk rozhodne pro doktorské studium, mnohdy vůbec netuší, do čeho se vlastně pouští. Zamýšlí se nad tématem, vybírá, zvažuje tak, aby splnil zadání co nejlépe, vybídal něco opravdu nového, přínosného a v neposlední řadě určitě s přiměřenou námahou. Po úspěšném přijetí si stanoví určitý plán, ale jak už to tak bývá, většina věcí ne vždy podle plánu vychází. A tak člověk naráží na různé, menší, či větší překážky, nástrahy a úskalí a musí hledat jiné cesty, jak dosáhnout svého cíle. Situace, které nastávají, se zdají z pohledu nezaujatého pozorovatele mnohdy úsměvné, až komické, ale pro doktoranda jsou při maximálním možném vynaloženém úsilí a nulovém výsledku téměř infarktové.

Abych výše popsané přiblížil trošku konkrétněji, uvedu příklad z vlastní zkušenosti. Při svém bádání jsem se zabýval také osobou Bohumila Svobody z Velkého Meziříčí, který byl žákem Leoše Janáčka na Varhanické škole. Byl profesorem na zdejším gymnáziu, učitelem hudby a zároveň varhaníkem a regenschorim se vším, co k tomu patří ve zdejším kostele. Rozhodně byl významnou osobou regionu na poli kultury. Prvně jsem sondoval, jestli má vůbec cenu se zmíněnou osobou zajímat.

Při zjištění, že bych opravdu mohl narazit na něco nového, dosud nepoznaného, jsem postupoval obvyklou cestou. Telefonát na faru, vysvětlování kdo jsem, co dělám, proč to dělám, proč právě u nich a jestli si myslím, že to opravdu má cenu atp. Popsaný výsledek, při kterém jsem se musel s přibývajícimi otázkami čím dál víc přemáhat, abych si zachoval tu nejvyšší možnou míru diplomacie, byl posléze přerušen dlouhým mlčením. Když už jsem se chtěl zeptat, zdali je volaný účastník ještě na příjmu, ozvalo se z druhé strany povzdychnutí a strohé konstatování, že to bude patrně k ničemu, dotyčný s tím nic nezmůže a jestli chci, ať si zavolám varhaníkovi. Tak jsem se opět medovým hláskem, který byl jemný jako mamčin vlásek, zeptal na jméno a kontakt. Z druhé strany se ozvalo otrávené vzdychnutí, příkaz „vydržte“ a pak opět pauza, dlouhá dobře 15 minut s nezvyklou zvukovou kulisou v pozadí. Přiznám se, že jediné, co se mi v tu chvíli honilo hlavou, bylo to, jak se tento nesmyslný telefonát projeví na měsíčním účtu za telefon. Naštěstí pravděpodobně na to samé myslel i volaný, jelikož po jeho opětovném zvednutí sluchátka se mi dostalo informace, že číslo prostě není k nalezení, následované velmi rychlým a důrazným rozloučením S Pánem Bohem!

Po dostatečném časovém odstupu jsem nakonec přes známé vypátral kontakt na varhaníka a s divným pocitem v žaludku jsem volal. Kupodivu byly mé obavy v tomto případě neoprávněné. Sice jsem zase podstoupil výsledek, nicméně kratší a celkově špěla konverzace stručně k domluvě schůzky, nafocení varhan a prohlídce notových materiálů na kůru. Celý nadšený jsem se tedy ve smluvený termín vydal na schůzku vyzbrojen fotoaparátem, diktafonem, zápisníkem a asi milionem psacích potřeb. Dostalo se mi milého přivítání a hned jsme šli na kůr k varhanám, kde jsem byl k mému úžasu ponechán naprosto a úplně o samotě!!! Tato nová zkušenost, u kolegů varhaníků nevídaná, mi téměř přivodila šok.

Po prvotním a důkladném otestování varhan jsem se tedy začal volně probírat archívem na kůru a hledal jsem skladby B. Svobody. Opravdu jsem je našel, ale pořád se mi nezdálo, že by jich bylo tak málo. Věděl jsem už z dřívějších, že napsal minimálně vícero mší. Ale ani tak nebyla tato návštěva marná, neboť jsem našel i malý sboreček od Leoše Janáčka. Vše najednou vypadalo nadějně. Pokud se v této chvíli domníváte, že dál již všechno běželo tak jak má a absurdní situace již byly vyčerpány, jste na omylu a garantuji, že to nejlepší teprve přijde.

Poté, co jsem vyšel z kostela a odevzdal klíče, jsem si dokonce vybrané skladby mohl půjčit na okopírování. V to jsem ani nedoufal. Poděkoval jsem, ale nezapomněl jsem zmínit skutečnost, že vím, že pan Svoboda napsal více skladeb, ale na kůru nejsou. Nato mi bylo sděleno, že je má tedy pravděpodobně p. Souček, žák pana Svobody, předchůdce současného varhaníka. Ale neměl by být problém skladby si od něj vypůjčit. Jde přece o zviditelnění jinak ne

zas až tak cenných opusů. Pro jistotu jsme k Součkům hned zašli i s panem varhaníkem, aby to mělo jakousi váhu a podporu od domorodců. Přivítal nás pán lehce přes osmdesát let, ale velmi bystrý a hned zjišťoval co a jak. Byl zjevně klidnější, když se mnou uviděl i zdejšího varhaníka. Pak jsem s ním zůstal sám, a pokud jsem se chtěl něco dozvědět i já, musel jsem si vyslechnout hodinovou zpověď a lamentaci nad tím, jak je dnešní svět strašný. Ale co bych nepřinesl na oltář poznání, že? A tak jsem trpělivě naslouchal a ve vhodnou chvíli přitakával. Už to vypadalo, že se budu moci ptát i já, když vtom starý pán prohlásil, že se cítí už unaven a měl bych jít. Nicméně prý se domluvíme na příště a on se na to nachystá. To rozptýlilo mé obavy, protože další návštěvu jsem plánoval tak jako tak, minimálně kvůli tomu, abych vrátil půjčené noty z kůru. Domluvili jsme si tedy, co napříště nachystá a já odjízdem opět spokojen.

Následující návštěva u pana Součka mi ovšem zasadila těžkou ránu. Po příjezdu jsme si opět jednostranně povykládali, pak se z monologu stal dokonce dialog na mé téma a pak jsme šli pro notové materiály, které odkázal pan Svoboda panu Součkovi. HURÁ, zaradoval jsem se v duchu, nevěděl jsem, do čeho jdu. Šli jsme do garáže, kde stála zaprášená, již několik let nejetej Škoda favorit. Za ní v koutě skříň zaskládaná cihlami. Dostalo se mi instrukcí: „Tak, musíš se k tomu dostat, chlapče.“ Nu, co zbylo... Začal jsem odklízet cihly na stranu, abych vůbec mohl otevřít skříň. Poté jsem ji otevřel a začal vydělávat staré notové archy zabalené v převážajících lepenkových krabicích.

Ano, bylo to ono, několik mší a dalších příležitostných skladbiček. Vůbec mi v té chvíli nepřišlo, že by mohlo následovat to, co následovalo. Prohlížel jsem si ten „poklad“ a už jsem se viděl, jak si jej odvážím ke zkopírování.

Pak ovšem následovalo důrazné: „Tak chlapče, už sis to prohlídl, tak to zase uklid' zpět!“ Celý špinavý jsem v ten moment na chvíli ztuhl. Když jsem se po asi třech vteřinách vzpamatoval, nejprve jsem v myslí proklel dědu do patnáctého kolena a pak nastartoval mozek na nejvyšší obrátky, abych zvrátil tuto překerní situaci. Něco jsem si přece odvézt musel! Sázel jsem všemožné argumenty, byl jsem milý až běda, pak i důraznější, vysvětloval jsem, jaký to bude mít přínos a jaká to bude senzace, vynést tyto skladby a uvést je do širšího povědomí. Ale marná snaha. Pan Souček dokonce říkal, že ho pan Svoboda zapřísahal, aby skladby nikomu nepůjčoval, nedovolil opsat atp. Těžko tomu věřit. Skladby byly určitě psány pro veřejné provádění na mnoha kůrech a ne k tomu, aby ležely ve skříni za favoritem, žraly je myši a nikdy více nespátřily světlo světa. Myslím, že toto jistě nebyla vůle autora. Čím víc jsem se snažil, tím to bylo marnější. Navíc se tím začal pan Souček evidentně bavit. To mě dožralo na nejvyšší míru a slušně, ale důrazně a rychle jsem se rozloučil. Podotýkám, že jsem předtím vše uvedl do původního stavu, ...včetně cihel.

Celý nešťastný jsem se vydal za panem varhaníkem, který mě vyslechl a slíbil mi obměkčení pana Součka. No a tím se vlastně dostávám k problému, který se do dnešního dne nepodařilo vyřešit ani za vydatné pomoci pana varhaníka. Co zbývá? Čekat třeba několik let a doufat, že se pan Souček uráčí? Těžko. A reálně? Obrátil jsem svou pozornost jinam, kde jsem se setkal s přístupem naprosto opačným a maximální vstřícností.

Možná Vám můj referát připadá jako humorná povídka Haliny Pawlowské či kapitola z knihy Michala Viewegha. Bohužel je to pravda, na vlastní kůži jsem to zažil. Prostě, kde není vůle, nezmůže člověk nic, i kdyby se snažil sebevíc.

Z dalších problémů už jen stručně zmíním například sníženou schopnost našich studentů vyhledávat a bádát v různých archívech, knihovnách a institucích. Toto bych bral vůbec jako podnět hodný k zamyslení, kterému by se mělo věnovat více času a případně zavést třeba nějaký praktický seminář.

Závěrem snad jen zmínka, že tento příspěvek by šel samozřejmě napsat také naprosto odlišným způsobem.

Lukáš Hurtík